

Erzsébetváros Cselekvési Terve az Erőszakmentes Kerületért

Az Isztambuli Egyezmény jelképes ratifikálása

Budapest Főváros VII. kerület

Erzsébetváros Önkormányzata

1073 Budapest, VII. kerület,

Erzsébet körút 6.

2025. szeptember

Kivonat

Erzsébetváros a mindenki számára elérhető, emberhez méltó mindennapokért dolgozik. Az erőszak nem magányos történet, hanem közösségi sérülés. Megrendíti az egyes emberek biztonságérzetét, gyakran generációkon átívelő nyomot hagy. Magyarországon rendőrségi és civil adatok szerint évente több tízezren szenvednek el bántalmazást, átlagosan hetente egy nő veszti életét családon belüli erőszak miatt.

Bár az Isztambuli Egyezményt Magyarország aláírta, azonban nem ratifikálta. Erzsébetváros mégis egyértelműen kimondja, az erőszak nem magánügy, hanem emberi jogi sérelem és közösségi felelősség.

A jelképes csatlakozás nem pusztá nyilatkozat, helyben kézzelfogható lépések követik. Megelőző programok, gyors és biztonságos jelzési útvonalak, átlátható eljárások, krízis- és jogi támogatás, valamint olyan partnerségek, amelyek valódi támaszt adnak a kerület polgárainak.

A megelőzés a legerősebb védvonal: tudásátadással, érzékenyítéssel és a korai jelzés lehetőségével csökkentjük az erőszak kockázatát, és megóvjuk a közösséget.

Olyan rendszert építünk, ahol senki nem marad egyedül. A jelzésből követhető döntés, a döntésből időben érkező segítség születik. A védelmi háló minden lakóra kiterjed, életkorra, egészségi állapotra, szexuális irányultságra vagy társadalmi helyzetre való tekintet nélkül. Kiemelt figyelem jut a fiatalokra, idősekre, a fogyatékossgal élőkre, hiszen ők a legsérülékenyebbek, ők azok, akik gyakran láthatatlanok maradnak a széttagolt ellátórendszerben.

Erzsébetváros zéró toleranciát hirdet az erőszakkal szemben. Az önkormányzat, a szakemberek, a civil partnerek és a helyiek együtt olyan, multidiszciplináris segítőhálózatot működtetnek, amely gyorsabban reagál, kevesebb elakadást enged, és visszaadja a biztonság élményét. A közös tudás, a tiszteletteljes kommunikáció, a következetes utánkövetés nemcsak reményt ad, hanem mérhető változást is. Több jelzés, hatékonyabb védelem, erősebb közösség.

Tartalom

Bevezetés.....	4
A ratifikáció helyi szintű jelentősége Erzsébetvárosban	6
Az erőszak fogalma és típusai	9
Fizikai erőszak.....	9
Lelki erőszak	10
Szexuális erőszak.....	10
Gazdasági erőszak	10
Digitális erőszak	11
Iskolai és online zaklatás (bullying)	11
Idősek, demenciával élők	12
Fogyatékossgal élők és a bántalmazás.....	13
Áldozathibáztatás és közvetett bántalmazás	13
Áldozathibáztatás	14
Közvetett bántalmazás	14
Az erőszak alakulása Magyarországon – számok és tendenciák.....	15
Az erőszak társadalmi súlya és költségei	18
Nemzetközi kitekintés	18
Magyarországi helyzet.....	19
Társadalmi következmények	19
Erzsébetváros helyi stratégiája az Isztambuli Egyezmény szellemében	20
I. Megelőzés – Az erőszak ellen a legjobb fegyver a tudás és a közösség ereje.....	20
Programok, kampányok, konkrét, megvalósítható lépések	22
II. Áldozatvédelem – Mindenkinek joga van a biztonsághoz	27
Programok, kampányok, konkrét, megvalósítható lépések	28
Jó gyakorlatok Erzsébetvárosban	31
III. Elkövetők felelősségre vonása – Az erőszaknak következménye van!	33

Programok, konkrét, megvalósítható lépések:.....	35
IV. Integrált szakpolitikák – Együtt erősebbek vagyunk.	37
Programok, kampányok, konkrét, megvalósítható lépések:	38
V. Hosszú távú segítségnyújtás – A gyógyulás nem állhat meg a krízis elmúltával.....	39
Programok, konkrét, megvalósítható lépések:.....	41
Partnerek és együttműködések	42
Női Tanácsadói Kör.....	45
Erzsébetváros – Nők elleni erőszak megelőzésének és áldozatsegítésének ütemezési terve (2025–2029).....	46
Monitoring és értékelés	50
Finanszírozás	50
Felhasznált irodalom:	52
Melléklet	55

Bevezetés

Az Isztambuli Egyezmény, hivatalos nevén Az Európa Tanács Egyezménye a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról a világ első olyan jogilag kötelező erejű nemzetközi dokumentuma, amely átfogó jogi és politikai keretet biztosít a nemi alapú erőszak megelőzésére, az áldozatok védelmére és az elkövetők felelősségre vonására (Council of Europe, 2011). Az Egyezményt 2011. május 11-én nyitották meg aláírásra Isztambulban, és 2014. augusztus 1-jén lépett hatályba az első tíz ratifikációt követően (Council of Europe, 2022).

Az erőszak minden formája súlyos társadalmi probléma, amely nemcsak az egyének testi-lelki biztonságát veszélyezteti, hanem a közösségek kohézióját és társadalmi stabilitását is aláássa. A kapcsolati és családon belüli erőszak évezredek óta kiemelkedő társadalmi jelenség, amely napjainkban is számos áldozatot érint Magyarországon és az Európai Unióban egyaránt. Magyarországon a rendőrségi statisztikák és civil szervezetek adatai alapján évente több tízezer nő és gyermek esik bántalmazás áldozatául, és átlagosan minden héten meghal egy nő családon belüli erőszak következtében (NANE, 2021).

A jelen koncepció célja, hogy Erzsébetváros Önkormányzata átfogó cselekvési tervet dolgozzon ki a prevenció, az áldozatvédelem, a szolgáltatásfejlesztés és a szemléletformálás érdekében.

Az Egyezmény három pillérre épül: megelőzés, védelem és büntetőjogi felelősségre vonás, kiegészítve a nemek közötti egyenlőség előmozdításával és az intézményrendszer megerősítésével (GREVIO, 2022). Szimbolikus jelentősége abban rejlik, hogy nem pusztán jogszabály-gyűjtemény, hanem egy emberi jogi nyilatkozat is, amely megerősíti: a nők elleni erőszak nem magánügy, hanem emberi jogi sérelem és társadalmi probléma.

Az Egyezmény elfogadása és deklarálása nem csupán politikai döntés, hanem annak kinyilvánítása, hogy az állam elkötelezett a zéró tolerancia elve mellett a nők elleni erőszakkal szemben. Ez megerősíti a nemzetközi együttműködést, javítja az áldozatok számára a jogi, mentális, szociális és egészségügyi segítségnyújtáshoz való hozzáférést, és elősegíti a társadalmi szemléletváltást, amely az erőszak strukturális, nemi alapú gyökereit igyekszik megváltoztatni (De Vido, 2020).

Európai szinten az Egyezmény egy közös minimumstandardot hoz létre, amelynek teljesítése magában foglalja többek között:

- a büntetőjogi szabályozás átalakítását – például a nemi erőszak definíciójának beleegyezés-alapúvá tételét,
- az áldozatok számára nyújtott szolgáltatások (pl. krízisközpontok, menedékházak, ingyenes segélyvonalak) kiépítését,
- a rendészeti, egészségügyi és igazságügyi szakemberek rendszeres képzését,
- a statisztikai adatgyűjtés és a nemzetközi beszámolási kötelezettség bevezetését a GREVIO felé, amely az Egyezmény végrehajtását ellenőrzi (GREVIO, 2022).

Magyarország 2014-ben aláírta, de mindmáig nem ratifikálta az Egyezményt, ezért annak kötelező érvényű rendelkezései nem hatályosak a hazai jogrendben. Ennek következtében az állam nem köteles a GREVIO felé rendszeres jelentéseket készíteni, és nincs jogi kényszer az Egyezményben előírt teljes körű intézkedések bevezetésére. Ez a gyakorlatban azt is jelenti, hogy bizonyos áldozatvédelmi szolgáltatások – például az országos lefedettségű, 0–24 órás segélyvonal vagy a menedékházak száma és kapacitása – nem felelnek meg az Egyezmény által meghatározott minimumkövetelményeknek (Amnesty International Magyarország, 2020).

Az Egyezmény jelképes ratifikációja nem pusztán jogtechnikai lépés, hanem erős szimbolikus jelentőséggel is bír. Deklarálná, hogy az állam zéró toleranciát hirdet a nők elleni erőszakkal szemben és teljes mértékben elkötelezi magát a nemzetközi emberi jogi normák betartása mellett. Ez egyben hozzájárulna a társadalmi szemléletváltáshoz is, amely az erőszak strukturális, nemi alapú gyökereit kezeli, és hosszú távon csökkentené a nők és gyermekek elleni erőszak előfordulását Magyarországon.

Erzsébetváros Önkormányzata eltökélt szándéka jelképesen csatlakozni az Isztambuli Egyezményhez, mely által vállalja, hogy annak szellemiségét és alapelveit a helyi mindennapokban, nem csupán elméleti szinten, hanem a gyakorlatban is érvényesíti.

A kerület vezetése azonban a nők kiemelt védelmén, támogatásán túl igyekszik az erőszak minden formája ellen fellépni – legyen szó gyermekek bántalmazásáról, idősök vagy fogyatékkal élők sérelmére elkövetett erőszakról, vagy párkapcsolati, családon belüli erőszakról.

Célunk, hogy Erzsébetváros minden lakója a lehető legnagyobb biztonságban élhessen, és bármilyen erőszak esetén gyorsan, teljes körűen, emberséges módon segítséget kapjon – függetlenül nemtől, életkortól, egészségi állapottól, fogyatékoságtól, etnikai vagy nemzetiségi hovatartozástól, vallási meggyőződéstől, szexuális irányultságtól, nemi identitástól, anyagi helyzetétől, családi állapottól vagy jogi státuszától (legyen akár magyar állampolgár, menekült, bevándorló vagy hontalan).

Így egyértelműen üzenjük, hogy a segítség mindenki számára elérhető, és a helyi védelem kiterjed azokra is, akiket gyakran ér hátrányos megkülönböztetés vagy láthatatlanság az ellátórendszerekben.

A ratifikáció helyi szintű jelentősége Erzsébetvárosban

Az Isztambuli Egyezmény a nők és gyermekek elleni erőszakot nem elszigetelt eseményként, hanem rendszerszintű, állami problémaként kezeli. A helyi szintű ratifikáció ebben az értelemben nem pusztán szimbolikus gesztus, hanem kézzelfogható lépés a közösség biztonságának növelése érdekében. Erzsébetváros lakói számára ez különösen fontos, hiszen az önkormányzat ezzel rendszerszintű garanciát nyújt, és felelős szereplőként lép fel a nők és gyermekek elleni erőszakkal szemben, intézményes biztosítékot teremtve a kerület minden lakója számára.

Ha az önkormányzat jelképesen ratifikálja az Isztambuli Egyezményt, azzal egyértelműen kinyilvánítja, hogy nemcsak egyetért az Egyezmény céljaival, hanem helyi szinten meg is kezdi azok következetes megvalósítását. Ez erős, nyilvános politikai és erkölcsi kiállás a nők, a gyermekek és más sérülékeny csoportok biztonsága mellett. Egyúttal azt üzeni, hogy Erzsébetváros nem vár, hanem saját hatáskörében cselekszik.

A jelképes ratifikáció által Erzsébetváros vezetése példát mutat, hogy a kerület akkor is képes felelősen lépni, ha országos szinten elmarad az Egyezmény elfogadása. Helyben is lehet tenni az ügyért, számos védelmet erősítő intézkedés és projekt önkormányzati szinten is elindítható és következetesen végre is hajtható. Ha a nyilatkozatot konkrét lépések követik (átlátható jelzési útvonalak, összehangolt beavatkozás, gyors reagálás), a védelem láthatóvá és elérhetővé válik az érintettek számára, és mérhetően javul a helyiek biztonságérzete.

Mindez valódi hitelességet teremt. A következetes, átlátható működés és a célzott tájékoztatás növeli a segítségkérési hajlandóságot, és kiszámíthatóvá teszi az intézményi választ. Az erőszakos cselekmények nem maradhatnak rejtve: hallgatás helyett jelzésekre és beavatkozásra van szükség. Erzsébetvárosban a jelzési útvonalak egyértelműek, a segítség elérhető, és időben megérkezik.

Az Egyezmény szelleméhez méltóan Erzsébetváros rögzíti, hogy a nőket nem érheti semmiféle hátrány a nemük miatt – sem a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben, sem az eljárások során, sem a döntéshozatalban. Az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalma az önkormányzati működés minden területén érvényesül.

Továbbá az önkormányzat a nők elleni erőszakot nem magánügyként, hanem rendszerszintű, emberi jogi sérelemként kezeli. A kerület működésének minden területén érvényesülnie kell az egyenlő bánásmódnak és az átláthatóságnak, a nők biztonsága és méltósága elsődleges.

A csatlakozás világos üzenet a lakosság felé, amely erősíti a közösség biztonságát: az erőszak semmilyen formája nem elfogadható, és minden érintett számára biztosítani kell a segítséghez való hozzáférést. A ratifikáció emellett elősegíti, hogy a szociális, egészségügyi, civil és rendészeti kapacitások összehangoltan, integrált keretrendszerben működjenek, a szétagoltság helyett koncentráltan használva fel az erőforrásokat. További jelentősége, hogy Erzsébetváros bekapcsolódhat azon európai városok hálózatába, amelyek progresszívan lépnek fel a nemi alapú erőszak ellen, és így közvetlenül hozzáférhet a nemzetközi jó gyakorlatokhoz és tapasztalatokhoz. Az erőszakos cselekmények nem maradhatnak a négy fal között. A kerület azért dolgozik, hogy minden érintett és tanú ne csak akarjon, hanem tudjon is időben jelezni, és biztonságosan segítséget kérni.

Az Egyezmény helyi alkalmazása az egyének életére is közvetlen hatással bír. Az áldozatok számára könnyebben elérhetővé válnak a biztonságos és átlátható segítségnyújtási formák, mint például a krízisvonalak, a krízislakások, valamint a jogi és mentális támogatás. A közösség szintjén mindez a szolidaritás és a felelősségvállalás erősödését hozza magával, egyértelművé téve, hogy az erőszak nem magánügy, hanem közösségi probléma, amely közös fellépést igényel. A fiatalok számára pedig a prevenció

és szemléletformáló programok biztosítják, hogy hosszabb távon is csökkenjen a bántalmazás és a bullying előfordulása.

Amennyiben nem történik előrelépés, az áldozatok továbbra is legtöbbször láthatatlanok maradnak, és csak egyéni kitartás vagy véletlen révén juthatnak segítséghez. A szolgáltatások szétagoltan, egymástól elszigetelten működnek, így hatékonyságuk alacsony. A társadalmi üzenet annyi marad csupán, hogy az erőszak másodlagos kérdés, nem élvez valódi prioritást. Ezáltal az önkormányzat lemond annak lehetőségéről, hogy javítsa a lakosság biztonságérzetét és életminőségét.

A helyi ratifikációval ugyanakkor Erzsébetváros vállalna, hogy átfogó stratégiát dolgoz ki, amelyben pontos célok, felelősök és határidők kerülnek meghatározásra. Ez teremti meg annak a keretét, hogy az intézkedések ne csak rövid távon, hanem hosszabb időn keresztül is fenntarthatóak és ellenőrizhetőek legyenek.

Ennek a stratégiának szerves része a partnerségi rendszer kialakítása, amelyben a rendőrség, a szociális és egészségügyi intézmények, az oktatási intézmények és a civil szervezetek összehangoltan működnek együtt. A partnerségi háló biztosítja, hogy minden szereplő – a jogi, az egészségügyi, a szociális és az oktatási terület képviselői – egymást kiegészítve reagáljon az erőszak eseteire, és ne egymástól elszigetelten.

A ratifikáció gyakorlati következménye a segítő szolgáltatások körének bővítése is. Ez magában foglalja a krízislakások kijelölését és fenntartását, ahol az áldozatok biztonságos menedéket kaphatnak, valamint diszkrét jelzőrendszerek működtetését, amelyek lehetőséget adnak az érintetteknek a segítségkérésre. Emellett elérhetővé válik a jogi tanácsadás, a pszichés támogatás és a szociális segítség is, amelyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy az áldozatok visszanyerjék biztonságérzetüket és önállóságukat.

A helyi megvalósítás egyik kulcseleme a lakossági érzékenyítés. Ennek keretében tájékoztató kampányok, közösségi programok és iskolai projektek valósulhatnak meg, amelyek segítenek felismerni az erőszak különböző formáit, és hozzájárulnak a társadalmi szemléletváltáshoz. Az érzékenyítő tevékenységek célja annak tudatosítása, hogy az erőszak nem magánügy, hanem közösségi felelősség.

Az önkormányzatnak emellett vállalnia kell az éves monitoring és értékelés rendszerét. Ez biztosítja, hogy az elindított programok átláthatóak és nyomon követhetőek legyenek. Az éves jelentések bemutatják, milyen eredményeket sikerült elérni, hol mutatkoznak

hiányosságok, és milyen korrekciókra van szükség. Ez a mechanizmus garantálja, hogy a ratifikáció ne egyszeri politikai gesztus maradjon, hanem hosszú távon is működőképes és fejlődő folyamat legyen.

Összességében az Egyezményhez való jelképes csatlakozás Erzsébetvárosban nem csupán politikai állásfoglalás, hanem gyakorlati, rendszerszintű intézkedések vállalása, amelyek hosszú távon kézzelfogható változásokat eredményeznek. Az intézkedések együttesen biztosítják, hogy a kerületben élők nagyobb biztonságban, támogatott közösségben élhessenek, és világos üzenetet közvetítenek: Erzsébetváros elkötelezett a biztonság, a méltóság és az emberi jogok védelme mellett, valamint példát mutat országos és nemzetközi szinten is.

Az erőszak fogalma és típusai

Az erőszak fogalma a társadalomtudományokban, a jogban és a pszichológiában eltérő árnyalatokban jelenik meg, de közös bennük, hogy az erőszak mindig egy másik személy vagy csoport szabadságának, testi-lelki integritásának, illetve önrendelkezésének megsértését jelenti. Az Egészségügyi Világszervezet értelmezésében az erőszak szándékosan alkalmazott fizikai erő vagy hatalom, amely sérülést, pszichés ártalmat, fejlődési zavart vagy akár halált is előidézhethet. (WHO, 2002). Az erőszak fogalma nem korlátozódik a testi bántalmazásra, hanem minden olyan cselekményt, mulasztást vagy kényszerítő helyzetet magában foglal, amely tartósan vagy súlyosan rontja az érintett testi-lelki állapotát, biztonságát, társas kapcsolatait vagy gazdasági helyzetét. A szakirodalom az erőszak többféle típusát különíti el, amelyek gyakran egymással összefonódva jelennek meg, és így fokozzák az áldozatok kiszolgáltatottságát. A fizikai, pszichológiai, szexuális, gazdasági és digitális erőszak nem különálló jelenségek, hanem egymást erősítő folyamatok, amelyek komplex beavatkozást és összehangolt intézményi választ igényelnek.

Fizikai erőszak

A fizikai erőszak közvetlen testi sérülést okozó cselekmények összessége, mint az ütés, rúgás, fojtogatás, égetés vagy fegyverhasználat. Hatásai nemcsak akut testi sérülésekben,

hanem hosszú távú egészségkárosodásban, traumában és krónikus betegségekben is megjelenhetnek (WHO, 2021). Magyarországi kutatások is megerősítik, hogy a párkapcsolati erőszakban a fizikai bántalmazás gyakran együtt jár más erőszakformákkal, például lelki és gazdasági kontrollal (Krizsán & Popa, 2019).

Lelki erőszak

A pszichológiai vagy lelki erőszak olyan kontrolláló, megalázó vagy fenyegető magatartás, amelynek célja az áldozat önbizalmának, autonómiájának és társas kapcsolatrendszerének meggyengítése. Ide tartozik a folyamatos kritizálás, izoláció a családtól és barátoktól, a féltékenységből fakadó kontroll, a manipuláció és a fenyegetés. Magyarországi civil szervezetek (pl. NANE, 2021) hangsúlyozzák, hogy a pszichológiai bántalmazás gyakran észrevétlenül épül be a mindennapokba, és hosszú távon súlyos lelki károkat okoz, például szorongást, depressziót vagy poszttraumás stresszt.

Szexuális erőszak

A szexuális erőszak minden olyan kényszerítés vagy zaklatás, amely az áldozat beleegyezése nélkül történik. Ez magában foglalja a nemi erőszakot, a szexuális zaklatást, a kényszerített prostitúciót vagy a nem kívánt érintéseket. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA, 2014) kutatása szerint az európai nők 33%-a élt már át fizikai vagy szexuális erőszakot 15 éves kora óta. Magyarországon a nemi erőszak nem gyakorta jelentett bűncselekmény, ugyanakkor a kriminalisztikai és pszichológiai kutatások szerint az áldozatok döntő többsége valamilyen közeli kapcsolatban állt az elkövetővel (Imre, 2020).

Gazdasági erőszak

A gazdasági erőszak olyan anyagi erőforrások feletti kontroll vagy megvonás, amely az áldozat kiszolgáltatottságát növeli. Ez megnyilvánulhat a jövedelem elvonásában, a munkavállalás megakadályozásában, az anyagi javakhoz való hozzáférés korlátozásában, vagy akár az eladósításban. A gazdasági bántalmazás különösen súlyos következményekkel járhat, mert megakadályozza az áldozatot abban, hogy kilépjen az

erőszakos kapcsolatból (European Institute for Gender Equality [EIGE], 2017). Magyar kutatások (Gregor & Kováts, 2018) rámutattak, hogy a gazdasági függőség gyakran a párkapcsolati erőszak fenntartó tényezője.

Digitális erőszak

Az új technológiai eszközök megjelenésével az erőszak egyre gyakrabban jelenik meg a digitális térben is. A digitális erőszak formái közé tartozik az online követés, a személyes adatokkal való visszaélés, valamint az intim képek beleegyezés nélküli terjesztése. A 2020-as években a fiatalok körében különösen elterjedt a „cyberbullying”, amely szorongást, iskolai teljesítményromlást és társas izolációt okozhat (Livingstone et al., 2017). Magyarországon is egyre több kutatás foglalkozik a digitális zaklatás hatásaival (Pintér, 2021), amelyet a pandémiás időszak online térbe kényszerített társadalmi kapcsolatai tovább erősítettek.

Iskolai és online zaklatás (bullying)

Az erőszak egyáltalán nem korlátozódik a családon belüli vagy párkapcsolati viszonyokra. Egyre több kutatás hívja fel a figyelmet arra, hogy a gyermekek és fiatalok körében az iskolai és online zaklatás – más néven bullying – az egyik legelterjedtebb és legsúlyosabb formája a mindennapi bántalmazásnak. A zaklatás hatása messze túlmutat az iskolai közegen: tartós szorongást, depressziót, önértékelési zavarokat és társas kapcsolati nehézségeket okoz, szélsőséges esetben pedig akár öngyilkossági kockázatot is jelent (UNICEF, 2021; Paksi & Róbert, 2021).

Az iskolai zaklatás ismétlődő, szándékos cselekmények sorozata, amelynek célja egy gyermek vagy fiatal megszégyenítése, kiközösítése, fizikai bántalmazása vagy online térben való lejáratása. A digitális eszközök elterjedésével a bullying folyamatosan új formákat ölt, a közösségi média felületein terjedő megszégyenítő posztok, a csoportos kiközösítés vagy az állandó üzenetekkel történő zaklatás a gyerekek számára állandó stresszt jelent.

A jelenség sajátossága, hogy gyakran láthatatlan a felnőttek számára, mivel kizárólag a saját kortársközegükben zajlik, ahol a fiatalok összezárnak, vagy pont, hogy kirekesztve

elszigetelődnek, titokban rettegnék, illetve az osztálytermen kívül, az online térben észrevétlen ejt sebeket. Ezért különösen fontos a pedagógusok, szülők és kortárs közösségek érzékenyítése, valamint annak biztosítása, hogy a gyerekek biztonságosan merjenek segítséget kérni.

Idősek, demenciával élők

Erzsébetváros számára nem hagyható figyelmen kívül, hogy vannak olyan társadalmi csoportok, akik különösen kiszolgáltatottak az erőszakkal szemben, mégis kevés szó esik róluk. A demenciával élő idősek mindennapjaiban az erőszak veszélye állandó jelenlét, sokszor láthatatlan, kimondatlan, de nagyon is valóságos. Ők és a mellettük álló hozzátartozók, ápolók azok, akiknek a védelme és támogatása az önkormányzat számára kiemelt felelősséget jelent. A demenciával élők a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok közé tartoznak, hiszen állapotuk miatt mindennapi életükben másokra utaltak, és emiatt gyakran szenvednek el pszichológiai, fizikai, anyagi vagy akár szexuális bántalmazást, illetve elhanyagolást (WHO, 2022). Sérülékenysükből fakadóan sok eset rejtve marad, mert nehezen tudják jelezni a velük szemben elkövetett sérelmeket (Cooper et al., 2020; Yon et al., 2017). Ugyanakkor nemcsak ők, hanem a hozzátartozók, az ápolók és a gondozók is ki vannak téve veszélynek: a betegséghez társuló tünetek – például a zavartságból, félelemből vagy dezorientációból fakadó verbális és fizikai agresszió – valós bántalmazásként érik a környezetet, és súlyos lelki, valamint testi terhet jelenthetnek számukra.

Az idősek kizsákmányolása – különösen a lakhatással és vagyonátruházással összefüggésben – egyre súlyosabb társadalmi probléma Magyarországon. Gyakori, hogy hozzátartozók az idős emberek nyugdíjára alapozzák megélhetésüket, így az érintettek jövedelme nem saját szükségleteikre fordítódik, hanem más családtagokat tart el (Gerevich & Paksi, 2007). Ez tovább növeli kiszolgáltatottságukat, akadályozza a számukra megfelelő életkörülmények biztosítását, és súlyosan sérti autonómiájukat és méltóságukat (Topolánszky, 2019).

Fogyatékossgal élők és a bántalmazás

A fogyatékossgal élő emberek körében az erőszak előfordulása szintén kiemelkedően magas. A függőségi helyzet, a kommunikációs akadályok és a társadalmi kirekesztettség miatt nagyobb kockázatnak vannak kitéve a fizikai, pszichológiai, gazdasági és szexuális bántalmazás tekintetében is. Nemzetközi kutatások szerint a fogyatékossgal élők élete során többször nagyobb eséllyel szenvednek el bántalmazást, mint az átlagnépesség (Hughes et al., 2012). Emellett a családtagok és gondozók is sérülékeny helyzetben vannak, bizonyos állapotokhoz – például autizmus spektrumzavarhoz vagy súlyos értelmi sérüléshez – társulhat olyan magatartás, amely verbális vagy fizikai agressziót eredményez, és ez valós bántalmazásként érheti a közvetlen környezetet.

Az erőszak tehát nem egyetlen formában jelenik meg, hanem különböző típusok – fizikai, lelki, szexuális, gazdasági és digitális – összetett hálózataként. Mivel ezek a jelenségek gyakran egyszerre és egymást erősítve vannak jelen, kezelésük csak integrált, intézményközi együttműködéssel lehetséges. A valódi előrelépéshez nem elegendő a büntetőjogi szankciók alkalmazása, szükség van a társadalmi szemlélet átalakítására, a megelőzés megerősítésére, az áldozatok számára elérhető, biztonságos támogatási formákra, valamint a helyi közösségek aktív bevonására.

Áldozathibáztatás és közvetett bántalmazás

A hétköznapi életben sokszor észrevétlenül gyökeret vernek olyan attitűdök, amelyek a bántalmazást természetesnek tüntetik fel. Szinte fel sem tűnik, mégis nehéz, olykor kettős teher nehezedik az érintettekre, ami lassítja vagy akadályozza a felépülést. Gyakori, hogy ilyenkor az érintett nem áldozatként tekint magára, inkább önmagát hibáztatja, ritkábban mer vagy tud jelezni, sőt nem mindig tudatosul benne a bántás ténye, hogy baj van és segítségre van szüksége. Ezért a felelősséget az érintettre hárító, a hallgatást újratermelő mintázatok felismerése és célzott kezelése a hatékony megelőzés és támogatás alapfeltétele.

Áldozathibáztatás

Az áldozathibáztatás során a figyelem az elkövetőről az érintettre tolódik. Az érintett döntései, reakciói, múltja vagy megjelenése kerül előtérbe, nem a bántalmazói magatartás. Ez szakmailag téves és ártalmas, mert erősíti a szégyent és a büntudatot, csökkenti a jelzési és segítségkérési hajlandóságot, és késlelteti a felépülést. Az egyik legnehezebb pillanat, amikor valaki összegyűjti a bátorságát, elmondja a történetét, és nem kap hitelt. Ilyenkor gyakran hangzanak el ilyen mondatok „Miért nem szóltál hamarabb” „Miért nem álltál ki magadért” „Biztos nem is úgy történt” „A legjobbat akarták, nem hibáztathatod őket”. Ezek az üzenetek relativizálják az erőszakot, felerősítik a kételyt és az önvádat, elnémítják a jelzést. Sokan eleve szégyennel és büntudattal élnek akár hosszú évek óta, a megkérdőjelezés ezeket az érzéseket mélyíti, és eltéríti a gyógyulás útjáról. A felépülés első lépése a biztonság és a bizalom visszaállítása, annak egyértelmű üzenete, hogy érdemes beszélni a történetekről, van, aki meghallgatja és komolyan is veszi.

Közvetett bántalmazás

A segítő környezet és az eljárások is okozhatnak újabb sérelmeket az áldozatok számára, még jó szándék mellett is. A hiteltelenítő hangnem, az erőszakos cselekmény, többszöri, ismételt elmondása, újraélése, a nem biztosított diszkréció, az elhúzódó segítségnyújtási folyamat vagy a sorozatos hibáztató kérdések feltevése, a kényes részletekre való kitérés mások, akár gyermekek jelenlétében is tekinthető közvetett bántalmazásnak. Az is ide tartozik, ha az érintett nem kap világos tájékoztatást arról, mi fog történni, ki a felelős, mik a határidők, vagy ha a dokumentumok nyelve érthetetlen. Ezek a helyzetek könnyen retraumatizációhoz vezetnek, erősítik a szégyent és a tehetetlenség érzését, gyengítik a bizalmat, és csökkentik az együttműködési és jelzési hajlandóságot.

A megelőzés apró, de következetes szakmai lépéseken múlik. Kíméletes, lehetőség szerint egyszeri meghallgatás szükséges, előkészítéssel és világos tájékoztatással. Biztonságos, diszkrét tér, külön várakozó, gyermekbarát megoldások. Az érintett jogosult kísérőre, tolmácsra, és arra, hogy beleszóljon a folyamat menetébe. Fontos, hogy a döntések háttere és ütemezése közérthető formában legyen elérhető, az ügy állását folyamatában nyomon követhessék. A lényeg, hogy visszaadjuk a kontroll élményét, és csökkentjük a felesleges

ismétlést, ezért a vallomás rögzítése és az indokolt megosztás előnyben részesítendő, az adatkezelés pedig szigorúan célhoz kötött. A frontvonalban dolgozók rendszeres, traumaérzékeny képzése és szupervíziója biztosítja, hogy a segítség valóban segítség legyen, és ne újabb teher.

Önkormányzati alapelv, hogy a felelősség az elkövetőt terheli. A helyi gyakorlat ezért traumaérzékeny és nem hibáztató. Kíméletes és lehetőség szerint egyszeri meghallgatást biztosít, biztonságos és diszkrét tereket használ, közérthető és ítélkezéstől mentes kommunikációt alkalmaz. A folyamat adat- és eljáráskezelése követhető, a szükséges szolgáltatások gyorsan és akadálymentesen elérhetők. A frontvonalban dolgozók rendszeres képzése és szupervíziója garantálja, hogy a segítségnyújtás ne okozzon újabb kárt, hanem valódi kilábalási útvonalat nyisson.

Az erőszak alakulása Magyarországon – számok és tendenciák

A nők elleni erőszak Magyarországon nem csupán egyéni tragédiák sorozata, hanem számszerű adatokkal is igazolható, egyre súlyosbodó társadalmi jelenség. Az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK, 2024) és a különböző civil szervezetek mérései egyaránt azt mutatják, hogy az elmúlt öt évben jelentősen nőtt a kapcsolati és szexuális erőszak áldozatainak száma, miközben a látencia továbbra is rendkívül magas. Az adatok ugyanakkor arra is rávilágítanak, hogy a bántalmazás nemcsak fizikai formában jelentkezik, a gazdasági és pszichológiai erőszak hasonlóan gyakori, és hosszú távon legalább akkora károkat okoz.

Kapcsolati erőszak

Az ORFK nyilvántartása szerint 2019-ben körülbelül 400 sértettet tartottak nyilván kapcsolati erőszak ügyében, 2023-ra ez a szám 783 főre nőtt. Az elkövetők száma ugyanezen idő alatt 350-ről 640-re emelkedett (ORFK, 2024). Ez közel 100%-os növekedést jelent öt év alatt. Az áldozatok döntő többsége nő, az elkövetők túlnyomó része férfi. Az esetek több mint fele volt vagy jelenlegi partnerhez köthető.

Szexuális erőszak és kényszerítés

A szexuális erőszak regisztrált áldozatainak száma 2019-ben 280 fő volt, 2023-ban pedig 369. Bár 2022-höz képest minimális csökkenés figyelhető meg, az összesített trend növekvő. A szexuális kényszerítés sértettjeinek száma 2019-ben 60 fő, 2023-ban pedig 73 fő (ORFK, 2024). A nyers számok mögött fontos megállapítás, hogy ezek az ügyek ritkán maradnak „egyedi” esetek, ugyanis egyes elkövetők egyszerre több áldozatot is érintenek, gyakran saját partnerüket és gyermeküket.

Vádemelési arányok

Az Átlátszó közérdekű adatigénylése alapján az elmúlt öt évben a kapcsolati és szexuális bűncselekményekben indított eljárások alig harmada (29%) végződött vádemeléssel. Az ügyek több mint fele megszüntetéssel zárult, vagyis a hatóság nem talált elegendő bizonyítékot a bírósági folytatáshoz (Átlátszó, 2024a). Ez azt jelenti, hogy még ha az áldozat be is jelentette az erőszakot, ritkán jutott el az ügy a bíróságig.

Gazdasági erőszak

Az Európai Nemek Közötti Egyenlőség Intézete (EIGE, 2022) adatai szerint az Európai Unióban a nők 19,8%-a szenvedett el gazdasági erőszakot, a férfiak 8–10%-a számolt be arról, hogy élete során gazdasági erőszak áldozata volt (pl. a jövedelem feletti kontroll, anyagi erőforrások elvonása, a munkavállalás tiltása vagy adósságba kényszerítés).

A PATENT Egyesület szerint (2021) a férfiak esetében a gazdasági erőszak leggyakrabban a fizetés feletti kontrollban és az adósságterhek áthárításában jelenik meg.

Magyarországi átfogó statisztikák nincsenek, de kutatások rámutattak, hogy a gazdasági függőség sok esetben akadályozza a bántalmazó kapcsolatból való kilépést (Gregor & Kovács, 2018).

Lelki erőszak

A lelki erőszak – megalázás, fenyegetés, folyamatos kontroll, izoláció – még a fizikai bántalmazásnál is gyakoribb. A WHO (2021) becslése szerint a világon a nők 31%-a, a férfiak 21%-a élt már át tartós pszichológiai bántalmazást. Magyarországon a NANE

(2021) tapasztalatai szerint a segélyvonalakhoz érkező hívások jelentős része éppen lelki terrorról szól, nem pedig fizikai bántalmazásról.

Digitális erőszak

A digitális erőszak a bántalmazás egyik leggyorsabban terjedő formája, amely különösen a fiatal nőket érinti, és a jövő egyik legnagyobb kihívását jelenti az áldozatvédelemben.

Az EIGE (2022) adatai szerint az Európai Unióban a nők mintegy 20%-a tapasztalt már online zaklatást, míg a 18–29 éves korosztályban ez az arány 30–35%-ra emelkedik.

Magyarországon az Eurostat (2024) felmérése alapján a nők 15%-a szenvedett el zaklató vagy fenyegető üzeneteket az elmúlt évben, ami meghaladja az uniós átlagot. A NANE (2021) segélyvonalain egyre több olyan eset jelenik meg, amikor a partner a közösségi médián keresztül ellenőrzi vagy zsarolja az áldozatot.

Látencia és valós kiterjedés

A civil szervezetek becslései szerint a rendőrségi adatok csak a jéghegy csúcsát mutatják. A NANE és a PATENT Egyesület számításai szerint Magyarországon körülbelül 226 ezer nő él olyan párkapcsolatban, amelyben rendszeres fizikai vagy szexuális bántalmazásnak van kitéve (NANE, 2021). Az Eurostat (2024) szerint a magyar nők 41%-a tapasztalt már erőszakot a partnerétől, és 43,8%-uk családtag részéről. Összességében a magyar nők 44%-a szenvedett el már fizikai vagy szexuális erőszakot otthonában (Átlátszó, 2024b). Ez az arány az Európai Unióban az egyik legmagasabb, és jóval meghaladja az uniós átlagot (20–25%).

Az erőszakot elszenvedő nők többsége nem fordul hivatalos segítségért. Az Eurostat (2024) felmérése szerint a magyar nőknek mindössze 6%-a tett rendőrségi feljelentést, 12%-uk keresett fel szociális szolgáltatást, és mindössze 2,8%-uk fordult segélyszolgálatához. Ez összesen az áldozatok 15,8%-át jelenti – ami uniós szinten az egyik legalacsonyabb arány.

Az adatok világosan mutatják, hogy az erőszak Magyarországon nem csökken, hanem sajnálatos módon növekvő tendencia jellemzi. Az áldozatok túlnyomó többsége nő, az elkövetők főként férfiak. A gazdasági és pszichológiai bántalmazás rejtett, de súlyos

következményekkel jár, sok esetben a fizikai és szexuális erőszakkal együtt jelentkezik. A tényleges érintettség jóval nagyobb, mint amit a hivatalos statisztikák tükröznek, miközben az ügyek többsége nem jut el a bíróságig, és a bejelentési arány az EU-ban az egyik legalacsonyabb. Mindez arra figyelmeztet, hogy Magyarország az Európai Unió egyik leg súlyosabb helyzetben lévő országa a nők elleni erőszak tekintetében.

Az erőszak társadalmi súlya és költségei

Az erőszak nemcsak az áldozatok életére gyakorol súlyos hatást, hanem komoly gazdasági, társadalmi és egészségügyi terheket is ró a társadalom egészére. Az áldozatok közvetlen és közvetett támogatása, a bűnüldözés és igazságszolgáltatás költségei, valamint a munkaerőpiacról való kiesés mind olyan tényezők, amelyek összességében milliárdos nagyságrendű társadalmi kiadást jelentenek. A probléma kezelése tehát nem csupán erkölcsi kötelesség, hanem gazdasági és társadalmi érdek is.

Az erőszak áldozatai gyakran szorulnak egészségügyi ellátásra, beleértve a sürgősségi beavatkozásokat, a krónikus betegségek kezelését és a pszichológiai támogatást. A WHO (2021) adatai szerint a világon minden harmadik nő tapasztalt már fizikai vagy szexuális erőszakot, amelynek következtében gyakoribbak náluk a szorongásos és depressziós zavarok, a szív- és érrendszeri megbetegedések, valamint a reprodukzív egészség problémái. Az egészségügyi ellátórendszer így közvetlenül viseli az erőszak költségeit.

Nemzetközi kitekintés

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA, 2014) szerint a családon belüli erőszak költsége évente több milliárd euró, míg az Európai Bizottság becslése alapján a nők elleni erőszak gazdasági kára meghaladja a 290 milliárd eurót az EU-ban (EIGE, 2021). A költségek között szerepel az egészségügyi és pszichológiai ellátás, a szociális szolgáltatások terhelése, a rendészeti és igazságügyi szervek kiadásai, valamint a munkáltatóknál megjelenő termelékenység-kiesés.

A munkáltatók számára sem közömbös a jelenség. Egy brit kutatás szerint a családon belüli erőszak az Egyesült Királyság gazdaságának évente 1,9 milliárd font veszteséget okoz a kiesett munkaidő és a csökkent termelékenység miatt (Walby, 2009).

Magyarországi helyzet

Magyarországon az erőszak társadalmi költségeinek pontos felmérése korlátozott, de több kutatás is rávilágított a probléma súlyára. Gregor Anikó és Kováts Eszter (2018) tanulmánya arra mutat rá, hogy a gazdasági bántalmazás következtében a nők gyakran teljes anyagi függőségbe kerülnek, ami akadályozza a munkaerőpiaci részvételt és hosszú távon a társadalmi mobilitást is. A NANE Egyesület (2021) adatai szerint évente több tízezer nő és gyermek esik bántalmazás áldozatául, és átlagosan minden héten meghal egy nő Magyarországon családon belüli erőszak következtében. Ezek a tragédiák nemcsak emberi veszteséget jelentenek, hanem az egészségügyi és rendészeti ellátórendszert is jelentősen terhelik.

Társadalmi következmények

Az erőszak hosszú távon társadalmi szinten is káros, gyengíti a közösségi kohéziót, erősíti a bizalmatlanságot, izolációhoz vezet, és a gyermekeknél generációkon átívelő traumákat hagy maga után. (Herczog, 2018). A társadalom tehát nemcsak anyagi, hanem szociális és kulturális veszteségeket is elszenved.

Az Erzsébetváros önkormányzatának nyílt fellépése az erőszak minden fajtája ellen közvetlenül járul hozzá a kerület lakóinak testi-lelki biztonságához, életminőségének javításához.

A prevenció és az áldozatvédelem helyi szinten is költséghatékony, hiszen mérsékli az egészségügyi és szociális kiadásokat, csökkenti a sürgősségi ellátások és rendészeti beavatkozások számát.

Az önkormányzat aktív szerepvállalása emberi életet ment, erősíti a közösséget, és hosszú távon növeli a kerület vonzerejét, egyben szimbolikus üzenetet is közvetít:

Erzsébetváros biztonságos és befogadó kerület, ahol mindenki számíthat védelemre.

A passzivitás ezzel szemben bizalomvesztéshez vezet, növeli a társadalmi költségeket, rontja a kerület gazdasági vonzerejét, és elősegíti a hátrányok generációkon át történő újratermelődését.

Erzsébetváros helyi stratégiája az Isztambuli Egyezmény szellemében

Az Isztambuli Egyezmény három fő alappillére – a megelőzés, az áldozatvédelem és az elkövetők felelősségre vonása – európai szinten is új korszakot jelentett az erőszak elleni fellépésben (Council of Europe, 2011). Erzsébetváros azonban úgy látja, hogy a helyi közösség valóságához ennél tágabb és árnyaltabb keret szükséges. Ezért a kerület ötpilléres stratégiát dolgozott ki, amely egyszerre épít a nemzetközi tapasztalatokra és a helyi jó gyakorlatokra, s amelynek középpontjában a védelem, a tudás és a közösség ereje áll.

Erzsébetváros nem csupán elvi nyilatkozatokat tesz, hanem konkrét, gyakorlati lépéseket tesz az öt alappillér mentén. Olyan programok, projektek és kampányok indulnak, amelyek a mindennapokban erősítik a tájékozottságot, a közösségi felelősséget és a cselekvőképességet, kézzelfoghatóvá teszik a védelmet, a támogatást és az elszámoltathatóságot. A cél, hogy csökkenjen az erőszak kockázata, könnyebbé váljanak a jelzések, a segítség gyorsan és kiszámíthatóan érkezzen, a döntések pedig következetesek legyenek.

A stratégia egy élő dokumentum. A megvalósítás során új partnerek csatlakozhatnak, a fókuszok finomodhatnak, a programok és eszközök frissülhetnek, de az alapelvek nem változnak: átláthatóság, az emberi méltóság elsődlegessége, együttműködés és következetes és gyors cselekvés. A kerület rugalmasan alkalmazkodik a visszajelzésekhez és az adatokhoz. Tanuló rendszerként működik, amely nyitott a jó gyakorlatokra, és a közös célért – a biztonságos, erőszakmentes mindennapokért – folyamatosan fejleszt.

I. Megelőzés – Az erőszak ellen a legjobb fegyver a tudás és a közösség ereje.

Az erőszakos cselekmények megelőzése mindig hatékonyabb, bölcsebb és emberségesebb út, mivel nemcsak az áldozatokat védi meg, hanem megelőzi azokat a traumákat is, amelyek hosszú távon az egész közösséget terhelik. Az elkövetett erőszak sebei nem

múlnak el nyomtalanul, gyakran generációkon átívelő, mentális és testi következményeket is hátrahagyó folyamatokat indítanak el – ezért a megelőzés középpontba helyezése nemcsak erkölcsi, hanem közegészségügyi és társadalompolitikai szükségszerűség (Kovács-Tóth & Kuritárné Szabó, 2023)

Tehát kiemelten fontos, hogy a megelőzés középpontba kerüljön, hiszen a cél a közösségi tudatosság növelése, káros sztereotípiák lebontása, fiatalok, családok és közösségek erősítése. A tudás megosztása, a közös élmények és az érzékenyítő programok eszközt adnak a kezünkbe, hogy változást indítsunk el. Erzsébetváros ezzel azt üzeni, hogy az erőszak nem magánügy, hanem közös felelősség, amely ellen csak együtt léphetünk fel eredményesen.

Az erőszak megelőzése akkor lehet igazán sikeres, ha a társadalom egésze érzi a felelősségét. Erzsébetváros ezért nem csupán jogi eszközökre és hatósági beavatkozásokra támaszkodik, hanem konkrét, átfogó szemléletformálással és közösségépítéssel is fellép. Ez több szinten valósulhat meg, a közösségi terekben, az egészségügyi és szociális ellátórendszerben, valamint az online környezetben. A kezdeményezések célja, hogy lebontsák a nemi sztereotípiákat, fejlesszék a konfliktuskezelési és érzelmi önszabályozási készségeket, egészséges kapcsolati mintákat mutassanak be, és ezzel mérhetően csökkentsék a bántalmazás előfordulását, társadalmi elfogadottságát és újratermelődését, miközben növelik a segítségkéréshez, jelzéshez és beavatkozáshoz szükséges tudást és bátorságot.

Kiemelt figyelmet kapnak a fiatalok, akiket interaktív programokon, ifjúsági rendezvényeken, közösségi fórumokon és digitális kampányokon keresztül igyekszünk megszólítani. Emellett fontos a szülők, családok és közösségek bevonása is, hiszen a megelőzés akkor hatékony, ha több generációt ér el. Ugyanakkor a megelőzés nem korlátozódik pusztán programokra: hozzátartozik a közterületi biztonság javítása, a közösségi média felelős használatának elősegítése, a szociális hálózatok támogatása, valamint a helyi kommunikációs kampányok, amelyek folyamatosan láthatóvá teszik a témát.

Minél inkább bekerül a mindennapok beszédtemái közé az erőszak problémája, annál kevésbé marad rejtve a bántalmazás, és annál nagyobb eséllyel lehet tenni ellene.

Programok, kampányok, konkrét, megvalósítható lépések

A megelőzési programok és kampányok kulcsüzenete, hogy a jelzés nem kockázat, hanem a védelemhez vezető első lépés. A kerület diszkrét, könnyen használható bejelentési csatornákat és közérthető tájékoztatást biztosít. Minden kezdeményezés a biztonságos, tiszteletteljes fogadtatásra és a célhoz kötött, védett adatkezelésre, a gyors és valódi segítségre épül. A megvalósítás széles partnerségben történik az iskolákkal, az egészségüggyel, a szociális ellátással, civil, művészeti és felsőoktatási szereplőkkel. Így a prevenció nem pusztán szavakból áll, hanem mindenki számára elérhető, átlátható és biztonságos út a segítséghez, amely a közösség egészét erősíti.

1. Iskolai és ifjúsági megelőzés

Iskolai védőnők bevonása: egészségfejlesztési beszélgetések a kapcsolati erőszakról, a „nemet mondás” jogáról, a jó–rossz érintésről és a segítségkérésről – melyek teljes mértékben illeszkednek a védőnői kompetenciába.

Digitális biztonság fejlesztése: online bántalmazás felismerése, bejelentési lehetőségek, adat- és képmásvédelem.

DÖK-partnerség és peer-educáció: a Diákönkormányzattal partnerség kialakítása (ők bejutnak az oktatási intézményekbe). Peer-educációs képzések számukra, diákvezérelt akciók a bullying és az online zaklatás ellen; a jelzési útvonalak és a bizonyítékrögzítés gyakorlati bemutatása; modulok adat- és képmásvédelemről, digitális lábnyomról. (A peer-educáció előnye, hogy azonos korú vagy státuszú fiatalok tanítanak és támogatnak más fiatalokat hiteles, gyakorlatias üzenetekkel. Lényege, hogy a kortársak könnyebben elérik, jobban értik a fiatalok nyelvét.)

Interaktív órák és műhelyek: drámafoglalkozások, improvizáció, helyi színházi együttműködések.

Plakátkampány, intézményi kihelyezéssel: a „Fehérnemű-szabály” (jó–rossz érintés) széles körű elterjesztése. *A testem az én döntésem!* – korosztályhoz illesztett foglalkozások óvodákban és alsó tagozaton.

2. Áldozatazonosítás a frontvonalon, szakemberképzés, a jelzőrendszer megerősítése, összehangolása

Célzott képzések pedagógusoknak, szociális munkásoknak, védőnőknek, háziorvosoknak: a bántalmazás és a PTSD jeleinek felismerése, gyors és biztonságos jelzés; a mielőbbi kríziskezelés. Áldozatazonosítási „mini-protokoll” és gyors irányítás: minden szakember tudja, hova, mit és hogyan jelezzen.

Egységes, rövid továbbítási protokoll: kivel, mit, hogyan? Kijelölt kapcsolattartók a rendőrségnél és az áldozatsegítő központoknál; mintadokumentumok kidolgozása.

Esetmegbeszélések, szupervízió: rendszeres frontvonal-támogatás a közvetett bántalmazás megelőzésére.

Lakossági érzékenyítés és közterületi jelenlét

Lakossági érzékenyítő kampány – Az erőszak nem magánügy” kerületi kampány: közterületi plakátok (MOME-hallgatók bevonásával), TikTok –Instagram videók helyi alkotókkal, sportolókkal.

„Néma segélykiáltás” – kerületi tájékoztató és érzékenyítő kampány, amely ismertté teszi a diszkrét segítségkérő kézjelet (tenyér felfelé, a hüvelykujj behajlik, ráhajlik a négy ujj), és lépésről lépésre megtanítja a biztonságos reagálást – kit és hogyan kell értesíteni –, hogy a jelzés gyors, hatékony segítséghez vezessen.

Utcai/közterületi akciók: graffitiprogram és közös falfestések üres tűzfalakon, meghívott hazai street-art művészekkel, áldozatok alkotásaiból utcai plakátkiállítás.

„Biztonság Kávézó”: havi, moderált nyílt estek túlélőknek, szakembereknek és helyieknek – diszkrét, támogató térben.

Edukáció közintézményekben: plakát + QR-kód („Mit tegyél, ha látod?”, „Hogy tudsz gyorsan és biztonságosan segíteni?”) ügyfélszolgálatokon, iskolákban, rendelőkben – üzenet a felelős és biztonságos reagálásról.

3. Szülők és közösségek támogatása

Workshopok szülőknek: online bántalmazás felismerése, bejelentési lehetőségek, adat- és képmásvédelem.

E-learning és szülői kisfüzet: gyakorlati útmutató a platformszabályokról, bizonyítékrögzítésről és a segítségkérés lépéseiről.

Hozzáférés és terjesztés: minden tartalom elérhető az önkormányzat online felületein és rendezvényein.

Gyermekjogi fogadóórák, szülőklubok: havi rendszerességgel.

Közösségi elérés: Facebook-Live előadások az önkormányzati oldalakon; jelenlét kerületi családi rendezvényeken.

4. Férfiak bevonása

Workshop férfiaknak: Erzsébetváros célzottan vonja be a férfiakat olyan műhelyekbe, amelyek az erőszakmentes konfliktuskezelést, az érzelmi önszabályozást, a beleegyezés kultúráját és a pornográfia torzító hatásainak tudatosítását fejlesztik – különös tekintettel arra, hogy a fiatalabb generáció egyre korábban találkozik ilyen tartalmakkal. A csoportok célja a káros mintázatok – például a kontroll, a tárgyiasítás és a függőségi rizikó – felismerése és lebontása, valamint eszközök adása tiszteleten alapuló, egyenrangú kapcsolatokhoz. A program a felelősségvállalást és a határok tiszteletét erősíti, ezáltal csökkenti a bántalmazás kockázatát és növeli a közösségi biztonságot.

5. Idősek védelme, közösségi éberség

Társasházi jelzőrendszer – közös képviselők, mint kapuőrök: közös képzések közös képviselőknek és lakóközösségeknek; a visszaélések, vagyon- és lakáskizsákmányolás jelei; jelzési útvonalak; kapcsolódás a kerületi idősgondozási szolgáltatásokhoz. Erzsébetvárosban néhány éve célzott képzés fut a közös képviselőknek, ahol megtanulhatják, hogyan ismerjék fel a társasházakban észlelhető veszélyjeleket – például egyedül élő idősek hirtelen fizetéselmaradását vagy állapotromlását. Mára a kerületi jelzőrendszer hivatalos tagjai lettek. A jelzések

elsődlegesen a család- és szociális szolgálatnál futnak össze. A háziiorvosi jelzés vegyes, a szomszédsági figyelem a sok bérlemény miatt gyengült, ezért a lakossági bejelentések gyakran már előrehaladott helyzetben érkeznek – ami még indokoltabbá teszi a közös képviselői vonal erősítését.

Idősvédelmi jelzőrendszer: háziorvosok, védőnők, szociális munkások és közös képviselők együttműködése az egyedül élő idősök rendszeres elérésére; a korai rizikójelek diszkrét észlelésére; a gyors, adatvédelmi szempontból rendezett továbbírányításra és segítségnyújtásra.

Alzheimer Café bevonása: tájékoztatás a bántalmazás és a kizsákmányolás jeleiről a demenciával élő családok támogatása érdekében.

6. Erőszakmentes Hely Védjegy

Erzsébetváros célja, hogy kidolgozza és bevezesse az „Erőszakmentes Hely”, védjegyet (Safe Space-hálózat kialakítása) a hozzá tartozó, átlátható kritériumrendszerrel. A védjegy szakmai keretet ad a kerület vendéglátó- és szolgáltatóhelyeinek a tiszteleten és biztonságon alapuló működéshez, és a minőség megszerzésével folyamatos, kétoldalú szakmai partnerséget feltételez az önkormányzat és a csatlakozó helyek között. A védjeggyel rendelkező helyeken a személyzet olyan képzést kap, melynek köszönhetően a mindennapokban is erőszakmentes kommunikáció mentén tudnak kapcsolódni, nyugodtan és tisztelettel fogadják a vevőket, a klienseket, elsajátítják a feszültség csökkentésének és a biztonságos jelzésfogadásnak gyakorlati módszereit, krízishelyzetben pedig gyorsan és szakszerűen tudnak segítséget hívni – a jogi és adatvédelmi garanciák betartásával párhuzamosan. A minősített helyek jól látható megjelölést kapnak, és felkerülnek egy nyilvános online térképre, hogy a lakosok és a látogatók bizalommal vegyék igénybe szolgáltatásaikat. A rendszer folyamatos működését és fejlődését rendszeres felhívások, frissítő képzések és visszajelzési körök biztosítják. Az önkormányzat hosszú távú partnerként dolgozik azon, hogy az erőszakmentesség ne szlogen legyen, hanem naponta megélt, számonkérhető gyakorlat Erzsébetvárosban.

Az „Erőszakmentes Hely” védjegyrendszer részeként az önkormányzat évente átadja az **„Erzsébetváros biztonságos közösség”** díjat, amely közösségi jelölésen és szavazáson alapul. A lakosok online felületen ajánlhatnak szolgáltató helyeket rövid indoklással. A díjazott helyek a nyilvános térképen külön jelölést kapnak, az értékelési szempontok és az eredmények pedig átláthatóan, visszaellenőrizhető módon kerülnek közzétételre.

7. Erőszakmentes munkahely

Erzsébetváros fontosnak tartja, hogy meghatározott kritériumrendszer mentén az Erőszakmentes munkahely gyakorlata valamennyi önkormányzati intézményben megvalósuljon. Az erőszakmentes munkahely biztonságos, tiszteletteljes környezetet jelent, ahol nincs helye bántalmazásnak, zaklatásnak, megszegyenítésnek vagy megtorlásnak. Lényege a világos, mindenki által ismert szabályrendszer; a diszkrét és biztonságos bejelentési csatornák és a bejelentők védelme; az átlátható eljárások és az arányos, jogszerű munkajogi lépések; valamint a vezetőknek és dolgozóknak nyújtott rendszeres, gyakorlatközpontú képzés. A hierarchia támasz és felelősségi rendszer: világos szerepek és döntési szintek biztosítják a biztonságos jelzést, a szükség esetén indokoltan feljebb irányított ügykezelést és a számonkérhetőséget, a vezetők pedig következetes példamutatással őrzik a védett légkört.

Kiemelt jelentőségű, hogy a vezetők és a dolgozók a mindennapokban is erőszakmentes kommunikáció mentén kapcsolódjanak, biztonságosan fogadják a jelzéseket, szükség esetén indokoltan jelezzék a problémát a megfelelő szinten, krízishelyzetben pedig gyorsan és szakszerűen kérjenek segítséget – a jogi és adatvédelmi garanciák tiszteletben tartásával.

A munkáltató feladata, hogy megelőzésre építő, átlátható működést alakítson ki (kockázatelemzés, egyértelmű felelősségi körök, anonim jelzési lehetőség, határidőzött visszajelzés, dokumentált kivizsgálás, szükség esetén külső szakmai támogatás). A dolgozók feladata, hogy a protokolllal betartsák, időben jelezzenek, együttműködjenek a kivizsgálásban, ügyeljenek az adatvédelemre és kollegiális figyelemmel támogassák egymást.

Az önkormányzat központi monitoringot és időszakos felülvizsgálatot rendel a rendszerhez, hogy az erőszakmentesség ne szlogen maradjon, hanem működő, számonkérhető gyakorlat legyen Erzsébetváros minden intézményében.

Áldozatvédelem – Mindenkinél joga van a biztonsághoz

Az áldozatvédelem lényege a valódi, azonnal használható segítség, amely megállítja az erőszakot, megelőzi, elhárítja a visszafordíthatatlan vagy a hosszútávú következményeket, támogatja a gyógyulást, a biztonságos élet újraépítését. Tehát hosszú és rövid távú segítséget, kísérést nyújt a felépülés, a lakhatás, a munkaerőpiaci visszatérés és a mentális támogatás terén is.

Alapelvként rögzítjük, hogy az áldozatvédelmi utak kialakításában traumaérzékeny, a nők biztonságát elsődlegesen szem előtt tartó megközelítésnek kell érvényesülnie: a hozzáférés védett, könnyen elérhető és akadálymentes, a kommunikáció egyértelmű és ítélkezéstől mentes, az eljárások a nők emberi méltóságát és önrendelkezését tiszteletben tartva működnek.

Az áldozatvédelem több belépési ponttal működik. Személyesen, telefonon, online térben is elérhető, diszkrét és átlátható kell legyen, összehangolja az egészségügyi, szociális, rendészeti és civil szereplők munkáját. Továbbá végigkíséri, ha szükséges az áldozatot az ügyintézési és ellátási útvonalon. Egy úgynevezett biztonsági terv segítségével, mely egy személyre szabott, rövid lépéssor, igyekszik megelőzni az újabb bántalmazást és kijutási utat ad vészhelyzetben. Célja, hogy a krízisben az érintett gyorsan és biztonságosan tudjon cselekedni, segítséget kapni, majd szervezett után követést kapjon.

Alapelemei még a gyermekvédelmi együttműködés, a közvetett bántalmazás megelőzése – azaz amikor a segítséget nyújtó rendszer vagy eljárás újra sérti az érintettet, például hibáztatással, indokolatlan többszöri kikérdezéssel vagy méltatlan bánásmóddal –, valamint a kulturálisan érzékeny, adatbiztonságos működés – ami olyan adatkezelést jelent, amely csak a szükséges adatokat gyűjti és használja, korlátozott hozzáférést és biztonságos (titkosított) tárolást biztosít, átlátható tájékoztatással és rendezett incidenskezeléssel –. A cél, hogy a bántalmazás ne folytatódjon és ne súlyosbodjon, helyette stabil és kiszámítható gyógyulási pálya nyíljon.

Az önkormányzat felelőssége, hogy mindez látható és hozzáférhető legyen, helyi Áldozatvédelmi Ponttal, titkos kríziselhelyezéssel, éjjel-nappali elérhetőséggel, egységes irányítási és átadási protokollokkal, rendszeres szakemberképzéssel és szupervízióval. Ide tartozik a bizalmi szakmák bevonása is, például a házi orvosok, védőnők, pedagógusok, szociális munkások, de akár a fodrászok és kozmetikusok részvétele, valamint a nyilvános tájékoztatás, hogy mindenki tudja, hová fordulhat és hogyan segíthet. Az áldozatsegítés működését, konkrét mutatók segítségével, mérhető célok mentén kell értékelni, milyen gyorsan érkezik az első segítség (reakcióidő), hány eset ismétlődik, mit mutat az utánkövetés tartóssága, és hogyan alakul a kerületiek biztonságérzete. E szemléletben az áldozatvédelem nem ígéret, hanem működő szolgáltatáslánc, amely gyors elérést, személyre szabott támogatást, következetes együttműködést és kézzelfogható eredményeket biztosít. Az alábbi programok és intézkedések ezt a keretet fordítják le konkrét, Erzsébetvárosban megvalósuló lépésekre.

Ezért Erzsébetváros egy olyan, ténylegesen megvalósítható és mindenki számára elérhető rendszert támogat, amely biztonságos menedéket, jogi segítséget és a nap 24 órájában hívható krízisvonalat igyekszik biztosítani. (Domokos, 2024).

Programok, kampányok, konkrét, megvalósítható lépések

Az utóbbi évek tragédiái, köztük a Belvárosban meggyilkolt japán nő ügye is, megmutatták, hogy ha a figyelmeztető jeleket magas kockázatúként kezeljük és azonnali védelmi lépéseket indítunk – ideiglenes távoltartás, rendőri beavatkozás, kríziselhelyezés –, valóban nő a megelőzés esélye. Erzsébetváros ítélkezésmentes, traumaérzékeny és tiszteletteljes működés mellett kötelezi el magát. Látható belépési pontokkal, képzett szakemberekkel és együttműködő intézmények hálózatával dolgozik azért, hogy egyetlen jelzés se vesszen el és a segítség gyorsan megérkezzen. A jelzés nem teher, hanem bátor lépés a biztonság felé.

1. Belépési pontok és alap-szolgáltatások

A jelzőrendszer megerősítése és szoros összehangolása: Cél, hogy minden érintett gyorsan, biztonságosan és diszkréten elérje a segítséget, a beérkező jelzések pedig egységes eljárásrend szerint, átláthatóan és nyomon követhetően jussanak el a megfelelő szolgálatokhoz. A belépési pontok szakemberei – a 0–24 krízisvonal ügyeletes szakemberei, az Áldozatvédelmi Pont munkatársai, a CSÁO/Család- és Gyermejjóléti Központ szakemberei, valamint az önkormányzati és intézményi jelzési pontok kijelölt felelősei – a krízis azonnali stabilizálására képesek, és összekapcsolják az egészségügyi, szociális, rendőrségi, civil és országos áldozatsegítő szereplőket (OKIT, NANE, Budapesti Áldozatsegítő Központ; sürgősség esetén 112) – a lehető legrövidebb reakcióidővel. Minden jelzést komolyan vesszünk!

Láthatóság és elérés: – tájékoztatás, könnyű hozzáférés, gyors reagálás

Kiemelten fontos, hogy bántalmazás esetén tudják az áldozatok, hova fordulhatnak biztonsággal – még krízisben, beszűkült figyelemmel is. Épp ezért a tájékoztatás nem egyszeri kampány, hanem folyamatos jelenlét kell legyen. Az üzenetek folyamatos ismétlése, láthatósága, az egységes vizuális jelek könnyebben rögzítik az információt, így vészhelyzetben is gyorsan előhívhatóak.

A kerület kitűzött célja egy állandó, egységes tájékoztatási rendszer kialakítása: folyamatos kommunikáció a helyi újságban, az önkormányzati honlapon és közösségi felületeken, valamint „Hová fordulhatsz?” plakátok és QR-kódos matricák kihelyezése frekventált pontokon (bejáratok, mosdók, várók, iskolák, könyvtárak). Vállalás, hogy minden belépési ponton egységesen megjelennek a kulcs-elérhetőségek (0–24 krízisvonal, OKIT, NANE, Budapesti ÁSK, 112), és a személyzet rövid, egységes jelzésfogadási protokoll szerint dolgozik (nem hibáztatunk; adatminimalizálás; célhoz kötött, dokumentált továbbítás).

Segítségkérő dobozok – diszkrét jelzési csatorna a kijelölt helyszíneken: Kijelölt önkormányzati és közösségi terekben zárható segítségkérő dobozokat helyeznek ki, a beérkező üzeneteket naponta, GDPR-kompatibilisen kijelölt szakmai felelősök gyűjtik be és azonnal becsatornázzák a jelzőrendszerbe. A rendszer így kézzel fogható, diszkrét belépési pontokat ad, és garantálja, hogy a bántalmazott gyorsan a megfelelő helyre jusson el segítségért.

2. Jelzőrendszer és szakemberképzés

Áldozatazonosítás a frontvonalon: Képzések pedagógusok, védőnők, háziorvosok, szociális munkások számára, hogy gyorsan, egységes módon ismerjék fel a bántalmazás, a PTSD jeleit, a kockázati tényezőket, továbbá hogyan tudják elkerülni a közvetett bántalmazást okozó kommunikációt (nem hibáztatunk, nem kérdezzünk feleslegesen, adatminimalizálás).

3. Külön programok sérülékeny csoportoknak

Önvédelmi és biztonsági készségfejlesztés nőknek, szociális dolgozóknak, otthonápolóknak: E csoportok körében magas a bántalmazás előfordulásának lehetősége – bizonyos helyzetekben – miközben gyakran ők találkoznak elsőként a veszélyeztetett személyekkel. A program célja a kockázatfelismerés, a feszültség csökkentése, a biztonságos jelzés és továbbirányítás gyakorlati elsajátítása, valamint az arányos, jogszerű önvédelmi válaszok megtanulása. A résztvevők olyan eszköztárat kapnak, amellyel magukat is védik, és eljárásrend szerint tudnak reagálni a segítséget kérő jelzésekre.

Fogyatékossgal élő (SNI/autizmus/ADHD-érintett) gyermekeket nevelő szülők workshopjai: Ezen családoknál nagyobb a bántalmazás, az online kihasználás és a prostitúciós kockázatok valószínűsége, miközben a szülők a túlterheltség, a stigmatizáció és az információhiány miatt gyakran későn, vagy egyáltalán nem kérnek segítséget. A workshopok célja a korai jelek felismerése a szülőknél és a gyermeknél egyaránt, a gyakorlati megelőzési lépések elsajátítása, valamint a jogi, intézményi és közösségi támaszok megismerése. A csoport közösséget teremt, erősíti a szülői kompetenciát, csökkenti az elszigeteltséget, és bátorít a segítségkérésre.

Demencia-érzékenyítés és Alzheimer Café: A demenciával élők és gondozóik körében magas a kizsákmányolás és a pénzügyi visszaélések kockázata, a gondozói túlterheltség pedig növeli a bántalmazás valószínűségét. A program a bántalmazás és elhanyagolás korai jeleinek felismerésére, a biztonságos jelzési útvonalak ismertetésére és a gondozók kommunikációs–stresszkezelő eszköztárának fejlesztésére fókuszál. Az Alzheimer Café hidat képez családok, szakemberek és helyi szolgáltatások között, és hozzáférést ad tehermentesítő lehetőségekhez.

4. Krízis- és menedékszolgáltatások

Védett lakások hálózata: (pilot projekt, kerületek közötti csereprogram). A modell lényege, hogy két budapesti kerület kölcsönösen anonim, címvédett férőhelyet biztosít egymás áldozatainak, így az elkövető megtalálási esélye érdemben csökken, a biztonság azonban nő. A beléptetés egységes, rövid eljárásrend szerint történik (kockázatfelmérés, hozzájárulás, címkezelés „need-to-know” elv alapján), a költöztetést és a kísérést kijelölt szakember végzi. A pilot programot együttműködési megállapodás rögzíti (férőhelykeret, finanszírozás, adatvédelem, 24–72 órás reakcióidő), a tartózkodás jellemzően 30–90 nap, párhuzamos jogi, mentális és szociális támogatással. A működés minőségét kulcsmutatók (férőhely-kihasználtság, átlagos beléptetési idő, visszaesés aránya) mentén, negyedévesen értékeljük.

Átmeneti férőhely időknek krízis esetén: Célzott, rövid idejű biztonságos elhelyezés akkor, amikor idős személy lakhatása átmenetileg veszélybe kerül (pl. családon belüli erőszak, jogellenes lakásfoglalás rendezéséig, vagy hatósági eljárás idejére). A megoldás egy krízis-apartman kialakítása az idők bentlakásos otthonában (pl. a Peterdy utcai intézmény kijelölt, elkülönített szintjén), szabályos, adatbiztonságos működéssel és 0–24 felügyelettel. A felvétel gyorsított protokoll szerint zajlik (orvosi állapotfelmérés, gyógyszerelés egyeztetése, gondozási és kiléptetési terv), a tartózkodás 14–30 nap, szükség esetén hosszabbítható. A visszaköltözés vagy továbblépés feltételeit a CSÁO/családsegítő–egészségügy–rendőrség hármass együttműködésében tervezzük meg. A folyamatot esetgazda kíséri, a személyes adatok kezelése GDPR-kompatibilis (adatminimalizálás, korlátozott hozzáférés, naplózás).

Jó gyakorlatok Erzsébetvárosban

Családok Átmeneti Otthona (CSÁO)

A Családok Átmeneti Otthona Erzsébetváros egyik legfontosabb és legsikeresebb kezdeményezése. Az intézmény nemcsak biztonságos menedéket nyújt a családoknak, nőknek és gyermekeiknek, hanem komplex segítséget is, jogi tanácsadást, pszichológiai és szociális segítséget, valamint gyakorlati útmutatást az újrakezdéshez. A visszajelzések

alapján sok család számára ez a hely jelentette a fordulópontot, innen kaptak erőt és lehetőséget egy biztonságos, kiszámíthatóbb élet megteremtésére.

A CSÁO bizonyíték arra, hogy az önkormányzati szerepvállalás kézzelfoghatóan, mindennapi szinten is életmentő lehet. Az otthon működése nemcsak a közvetlenül érintettek számára jelent biztonságot, hanem az egész közösség számára üzenetet hordoz: Erzsébetvárosban van kihez fordulni, és van esély a gyógyulásra. Ez a jó gyakorlat egyértelmű példája annak, hogyan válhat az Isztambuli Egyezmény szellemisége valódi, működő helyi gyakorlattá.

NANE képzések (2025)

2025-ben Erzsébetvárosban a NANE Egyesület célzott képzéseket valósított meg, szociális ügyintézők és szépségipari szakemberek részére. A szociális ügyintézők képzése során világossá vált, hogy megfelelő ismeretekkel és jól kialakított protokollokkal sokkal magabiztosabban tudnak reagálni az áldozatok jelzéseire, és valódi kapaszkodót tudnak nyújtani a hozzájuk fordulóknak. A szépségipari dolgozóknak szervezett tréning különösen innovatívnak bizonyult, hiszen a fodrászok, kozmetikusok vagy körmosók munkájuk során olyan bizalmi és intim helyzetet tudnak kialakítani az ügyfeleikkel, ahol a közeg természeténél fogva biztonságosabb és őszintébb beszélgetésekre nyílik lehetőség. Gyakran ők lehetnek az elsők, akiknek egy bántalmazott nő el meri, el tudja mesélni a traumáit. A képzés célja az volt, hogy ezek a szakemberek felismerjék az erőszak jeleit, empátikusan reagáljanak, és tudják, hová irányíthatják az áldozatot.

Mindkét képzés bizonyította, hogy a tudatosan kiválasztott célcsoportok – akár hivatali, akár mindennapi életünk bizalmi szereplői – kulcsfontosságúak a jelzőrendszer hatékony működésében. A résztvevők lelkesedése és pozitív visszajelzései azt mutatják, hogy ezek a programok nemcsak tudást adtak át, hanem erőt és bátorságot is, hogy a résztvevők aktív szereplőivé váljanak az erőszak elleni fellépésnek. Ez a fajta szemléletformáló képzés kézzelfogható példája annak, hogyan tudja Erzsébetváros helyben is érvényesíteni az Isztambuli Egyezmény szellemiségét.

II. Elkövetők felelőssége vonása – Az erőszaknak következménye van!

Az erőszak visszaszorításának alapja a következetes felelősségre vonás és az ebből fakadó egyértelmű üzenet, hogy aki bántalmaz, annak számolnia kell a jogi és közösségi következményekkel! Erzsébetváros azt az álláspontot képviseli, hogy minden jelzés érdemi vizsgálatot kell kapjon, az eljárások végig áldozatközpontúak legyenek, a sértetti jogok következetesen érvényesüljenek, és ne történjen közvetett bántalmazás.

Az elkövetők következetes felelősségre vonása nem pusztán jogtechnikai kérdés, hanem a közösségi biztonság alapja. A világos, egységesen alkalmazott jogkövetkezmények mérséklik a bántalmazás megismétlődésének kockázatát, és egyértelmű normát rögzítenek: Bántalmazás esetén fel sem merülhet, hogy bármit is el kell tűrni vagy az áldozatnak el kellene hallgatnia a történeteket! Ez büntetendő cselekmény, amelyért az elkövetőnek felelnie kell. A hatékony fellépés egyszerre védi az érintetteket és erősíti a közbizalmat, mert láthatóvá teszi, hogy a rendszer nem az áldozat „beletörődését” várja, hanem az elkövető magatartására arányos és következetes büntetéssel, illetve egyéb jogkövetkezményekkel reagál. (WHO, 2024).

A frontvonalban dolgozó önkormányzati munkatársakra – a hivatal ügyfélszolgálatától a közterület-felügyeleten át a kerületi intézményekig – kiemelt felelősség hárul. Ők találkoznak először a bántalmazás gyanúját felvető helyzetekkel, alapvető feladatuk a jelek gyors felismerése, a veszélyhelyzetek azonnali jelzése és az érintettek biztonságának garantálása. A közvetett bántalmazás elkerülése ebben a fázisban kulcsfontosságú. A sértett akkor kap valódi védelmet, ha az első kapcsolatfelvétel során nem újabb sebeket, hanem bizalmat, kíméletet és támogató közeget tapasztal. Így az áldozat nem egy kiismerhetetlen rendszerben veszik el magára hagyatva, hanem egy előkészített, biztonságos és követhető útvonalon halad, ahol minden állomás ugyanazt a célt szolgálja: gyors védelmet és az emberi méltóságot tiszteletben tartó bánásmódot.

Helyi szinten – még korlátozott hatáskörrel is – ennek a védelmi láncnak az erősítése reális és hatásos feladat. Az önkormányzat szerepe a láthatóság, a hozzáférés és a követhetőség biztosítása, az egyértelmű bejelentési útvonalak és a közérthető tájékoztatás. A frontvonalban dolgozó szereplők – legyen szó a hivatalról, a közterület-felügyeletről vagy

a szociális és egészségügyi intézményekről – alapvető feladata, hogy időben felismerjék a bántalmazás jeleit, és minden eszközzel megelőzzék az újbóli bántalmazást is. Ehhez világos és működő együttműködést tartanak fenn a rendőrséggel és az áldozatsegítő központtal. Az intézkedések megvalósulását folyamatosan nyomon kell követni, az eredményekről pedig rendszeres és nyilvános visszajelzést kell adni, hogy erősödjön a közbizalom és láthatóvá váljon a védelem tényleges működése. Ezek „kicsi”, mégis nagy hatású lépések, csökkentik az elakadások esélyét, gyorsítják a védelmet, és világossá teszik, hogy a bántalmazásnak valóban következménye van – nemcsak papíron, hanem a mindennapi gyakorlatban is. (UN Women, 2012; Shorey et al., 2014).

Az elkövetők felelősségre vonása az áldozatbiztonság egyik legerősebb eszköze. Nem a sértettre hárítja a terhet, hanem az elkövetőre irányítja a figyelmet és az intézkedéseket; nemcsak egyedi ügyeket rendez, hanem normát teremt. Továbbá nemcsak reagál, hanem megelőz – erősebb, biztonságosabb közösséget építve.

Az önkormányzatnak a meglévő állami és civil ellátásokhoz szorosan kapcsolódva kell működnie. Ennek érdekében kijelölendők a kapcsolattartók a rendőrségnél és az áldozatsegítő központnál. Ki kell alakítani és bevezetni egy egységes, rövid továbbítási protokollt a lényegi információk biztonságos átadására; továbbá biztosítani kell, hogy a frontvonalban dolgozók ismerjék a jelzés menetét, a határidőket és a felelős pontokat. Az eljárásrendnek adatvédelmi szempontból rendezettnek kell lennie: csak a szükséges adatok rögzüljenek, hozzáférésük korlátozott legyen, a tájékoztatás átlátható, az incidenskezelés pedig szabályozott.

Kiemelt együttműködések és ártalomcsökkentés

A kerület szoros, rendszeres információcserére és közös esetmegbeszélésekre épülő együttműködést kell fenntartson a pártfogó felügyelettel, hogy a kockázatokat időben azonosítsa, a jogkövetkezményeket következetesen érvényesítse, és az elkövetőket célzott, viselkedésváltoztató programokba irányítsa és utánkövesse.

Az ártalomcsökkentés a mindennapi gyakorlat része, személyre szabott biztonsági terv kidolgozása, ideiglenes távoltartás kezdeményezése, a fegyverek és más veszélyes eszközök – a rendőrséggel együttműködésben – ideiglenes megvonása, kísérszolgálat biztosítása és szükség esetén kríziselhelyezés. Ezek az azonnal életbe lépő, egységesen

alkalmazott lépések megelőzik a súlyosbodást és kézzelfoghatóan növelik az áldozatbiztonságot.

A kerület következetes közösségi üzenetet közvetít: „az erőszakos cselekmények nem maradhatnak a négy fal között”! Cél, hogy érintettek és tanúk egyaránt merjenek és tudjanak jelezni. A meglévő rendőrségi, áldozatsegítő és egészségügyi csatornák elérhetőségei a kerület saját felületein is legyenek láthatók, a munkatársak pedig rendszeres, gyakorlatias képzést kapjanak a jelzési és továbbítási teendőkről. A megvalósítást az önkormányzati intézmények nyomon követik (átadások teljesülése, válaszdíők, együttműködések eredményessége), és aggregált, nyilvános visszajelzést adnak. Ez a visszacsatolás erősíti a közbizalmat, és megerősíti az alapelvet, miszerint az erőszaknak következménye van, a közösség nem marad csendben.

Az önkormányzat intézményei a helyi védelmi lánc egyik motorja, intézményes együttműködést tartanak fenn a rendőrséggel, ügyészséggel, bírósággal és az áldozatsegítő szolgálatokkal; működtetik a helyi protokollokat a bejelentés–értékelés–továbbirányítás–utánkövetés teljes ívén, gondoskodnak a frontvonal képzéséről és szupervíziójáról, biztosítják az egységes dokumentációt, a státuszkövetést és a nyilvános visszajelzést; valamint hozzáférést teremtenek azonnali krízislakhatáshoz, továbbá jogi és mentális segítséghez való hozzáférést. Ezzel a kerület saját eszközeivel gyorsítja, megtámasztja és átláthatóvá teszi a felelősségre vonás útját, és egyértelművé teszi: az erőszaknak következménye van. „Az áldozatok akkor bíznak majd a társadalomban és a hatóságokban, ha érzékelik a speciális védelmet.” (Domokos, 2024, p. 29).

Programok, konkrét, megvalósítható lépések:

Egyértelmű, hogy a felelősségre vonás csak akkor tud hiteles lenni, ha a kerület nap mint nap kézzelfoghatóan érvényt szerez a következményeknek. Erzsébetváros a jelzések komolyan vételével, a gyors és biztonságos továbbítással, azonnali védelmi lépésekkel és következetes után követéssel azt üzeni, hogy egyetlen ügy se vesszen el, a sértetti jogok maradéktalanul érvényesüljenek, ne történjen közvetett bántalmazás. A kerület célja, hogy frontvonal felkészített szakemberekkel, a rendőrséggel és az áldozatsegítőkkel közvetlen kapcsolatban működjön, a folyamat mérhető és átlátható legyen, nyilvános

visszajelzésekkel. Így válik világossá minden érintett számára, hogy senkinek nem kell félnie, elbújnia, mert a felelősség nem az áldozatot, hanem az elkövetőt terheli.

1. Kommunikáció és hozzáférés

Lakossági kampány: A kampány egységes üzenettel, közérthető nyelven mutatja meg a jelzés útját, az elérhető védelmi lehetőségeket és az önkormányzati–rendőrségi szerepmegosztást. Minden felületen ugyanazt az egyszerű, világos állítást teszi láthatóvá, hogy a felelősség az elkövetőt terheli, a tetteknek következménye van. Az üzenet mellé minden megjelenés konkrét kapaszkodót ad, rövid cselekvési sort (mit tegyek most), elérhetőségeket (112, Áldozatsegítő Központ, kerületi kapcsolattartó), QR-kód, ami iránymutatás a helyi segítség útvonalához. Mindez egységes arculattal kerül ki közintézményekbe, patikákba, rendelők váróiba, iskolákba, közterületi felületekre és a kerület digitális csatornáira, a partnerek felületein megismételve. Így a lakosok nemcsak egy iránytűt kapnak, hanem azonnali, kézzelfogható hozzáférést a védelemhez és jelzéshez, miközben a közösség egyértelműen érzékeli, hogy a büntetés nem marad el.

2. Operatív együttműködés és védelem

Közös protokoll kidolgozása a jelzések utánkövetésére: A beérkező jelzéseket azonnal rögzítik, továbbításra kerülnek a rendőrséghez és az áldozatsegítőkhöz, majd visszajelzés készül arról, milyen védelmi lépés történt. Az érintett ehhez név szerinti kapcsolattartót és egyértelmű információkat kap. Ismételt elkövetéskor automatikusan emelt védelmi szint lép életbe, az ügy prioritást kap, a határidők szigorodnak, és előnyt élveznek a sürgős intézkedések (pl. rendőri beavatkozás kérése, ideiglenes távoltartás kezdeményezése, kríziselhelyezés).

3. Átláthatóság és elszámoltathatóság

Éves beszámoló a jelzési és védelmi folyamatok hatékonyságáról: Nyilvános, anonim összefoglaló jelentés készül az önkormányzaton át érkező jelzésekről, az átlagos

továbbítási és válaszütemről, a megtett védelmi lépésekről és az együttműködések eredményességéről. A beszámoló az elakadási pontokat is feltárja, és konkrét fejlesztési javaslatokat rendel melléjük. A rendszeres publikálás erősíti a közbizalmat és láthatóvá teszi a felelősségre vonás gyakorlatát.

4. Elkövetői felelősség és visszaesés-csökkentés

Elkövetői csoportprogramok: A rendőrség és a kerületi Áldozatvédelmi Ponttal közreműködve a párkapcsolati erőszakos elkövetők számára strukturált, bizonyítékalapú csoportok indulnak dühkezelés, felelősségvállalás és erőszakmegelőzés fókuszával, igazságügyi kapcsolódással. A programok rendszeres értékeléssel és utánkövetéssel működnek, a visszaesés kockázatának csökkentését célozva. Az önkormányzat a helyszínt és a szakmai koordinációt biztosítja, a végrehajtást minősített szolgáltatók végzik.

III. Integrált szakpolitikák – Együtt erősebbek vagyunk.

Az erőszak elleni fellépés csak összehangoltan lehet eredményes. A rendőrség, az egészségügy, az oktatás, a szociális ellátás és a civil szféra akkor nyújt valódi védelmet, ha az információ gyorsan és biztonságosan áramlik, és jelzésből követhető döntés, döntésből pedig időben megérkező segítség születik. Célunk egy komplex, multidiszciplináris segítőhálózat megvalósítása, mert együtt erősebbek vagyunk.

Az integrált működés célja, hogy az áldozat ne sodródjon intézményről intézményre, hanem egységes, átlátható protokollok és közös fogalomhasználat mentén kapjon védelmet, ami mérhetően csökkenti az elakadást és a közvetett bántalmazást (Council of Europe). Az egységes adatkezelés igazságosabbá és átláthatóbbá teszi a működést, pontosan látszik, mennyi idő telik el a jelzéstől a beavatkozásig, hol akad el az ügy, és ki milyen feladatot végzett el. Önkormányzati szinten mindez különösen fontos. A kerületi intézmények – kiemelten a Bischitz Johanna Humánszolgáltató – összehangolják a partnerek munkáját, egységesítik a frontvonal protokolljait, és igyekeznek átlátható

belépési utat biztosítani. Az állami szolgáltatások (Áldozatsegítő Központok, 0–24 krízisvonal) aktív becsatornázása tovább növeli a hatékony segítségnyújtást, megelőzi, hogy az áldozatok kiessenek védelmi rendszerből. (Igazságügyi Minisztérium, n.d.)

A hatás kézzelfogható, rövidül a jelzéstől a beavatkozásig tartó idő, nő a védelmi intézkedések érvényesülése, csökken a visszaesés kockázata. Az adatvezérelt értékelés nem teher, hanem garancia, időben jelzi, hol kell erősíteni – a bejelentés fogadásán, a továbbírányítás területén, a jogi támogatáson vagy az utánkövetésben. A hazai statisztikák alkalmasak a helyi hatások mérésére és a konzekvenciák levonására. (KSH, 2023).

Az integrált szakpolitikák így nemcsak üzenetet, hanem teljesítményt is adnak, gyorsabb reakciót, kevesebb elakadást, követhető felelősségi láncot, kiszámítható támogatást. A közös tudás és a rendszeres visszacsatolás bizalmat épít: a segítség elérhető, a bántalmazás következményekkel jár. (Council of Europe, 2011) Együtt erősebbek vagyunk!

Programok, kampányok, konkrét, megvalósítható lépések:

Az integráció nem önmagáért való szervezeti gyakorlat, hanem az a mód, ahogyan a védelem ténylegesen elérhetővé válik minden érintett számára. Széleskörű, holisztikus együttműködésre épít, az összes szereplő összehangoltan, egyirányba működik. A közös munkát egységes jelzőrendszer, biztonságos adatmegosztás, kijelölt felelősök és határidők, valamint kétirányú, gyors információáramlás tartja össze, hogy a bejelentésből gyors segítség legyen, a védelmi lánc pedig minden pontján átlátható, mérhető és a közösség számára érzékelhető maradjon. Nem címkéket gyártunk, hanem napi működést alakítunk, egymást erősítő szerepekben és összehangolt, mégis sokszempontú cselekvésben. Az integráció értéke ott mutatkozik meg, ahol a szavak tettekben jelennek meg, a védelem láthatóvá, átélhetővé válik. Az önkormányzat alapelve, a traumaérzékeny, áldozatközpontú működés, ahol senkinek nem kell félnie vagy elbújni. A felelősség az elkövetőt terheli, a védelem pedig a szereplők következetes, összehangolt tettein múlik.

1. Partnerség és hálózat

Helyi Áldozatvédelmi Hálózat: A hálózat működésének alapja az állandó és operatív együttműködés. Az önkormányzat és a Bischitz Johanna Humánszolgáltató koordinál, a

rendőrség, az egészségügyi és oktatási szereplők, valamint a civil és egyházi partnerek rendszeresen egyeztetnek és összehangoltan dolgoznak.

Éves közös szakmai nap: Az éves operatív értékelés során a szereplők közösen áttekintik az előző év ügyeinek adatait és tanulságait, majd tematikus műhelyekben egységesítik a fogalomhasználatot és a kockázatértékelés gyakorlatát, valamint feltárják a szűk keresztmetszeteket. Ezt követően frissítik a felelősöket és a határidőket, meghatározzák a szükséges korrekciós lépéseket és a következő év konkrét céljait. Az éves nyilvános és anonim beszámoló összegzi a jelzések, a reakcióidők és a védelmi lépések adatait, rögzíti a fejlesztési feladatokat felelőssel és határidővel, és szakmai alapot ad az utánkövetéshez. A nyilvánosság erősíti a bizalmat, a hatékonyság mérésére a határidőre megjelenő beszámoló és az elfogadott javaslatok megvalósulási aránya szolgál.

IV. Hosszú távú segítségnyújtás – A gyógyulás nem állhat meg a krízis elmúltával

Az erőszak hatásai ritkán zárulnak le a krízishelyzet elhárításával. A testi és lelki felépülés sokszor hónapokig, nem ritkán évekig tart, és nem egyenletes folyamat. A hazai szakirodalom következetesen jelzi, hogy a gyermekkori traumák és a tartós bántalmazás hosszú távon rontják az egészségi állapotot, növelik a pszichés terheltséget és az egészségügyi igénybevételt (Ujhelyiné Nagy & Kuritárné Szabó, 2020).

Ez különösen igaz az anyákat érő bántalmazásra. A nők elleni bántalmazás, a párkapcsolati erőszak a gyermekek jelen- és jövőbeli kilátásait is rontja (biztonságérzet, kötődés, tanulási pálya), és a családi rendszer egészét megterheli, tartós stressz- és bizonytalanságmintákat hozva létre, amelyek könnyen újratermelődhetnek.

Erzsébetváros ezért a sürgősségi beavatkozások után folyamatos, személyre szabott támogatást biztosít, a krízisintervenciót a stabilizáció követi, amelyben a pszichológiai tanácsadás, a jogi képviselő, a szociális támogatás és a munkaerőpiaci-közösségi reintegráció egymásra épülő elemek. A cél nem csupán a helyzet túlélése, hanem az, hogy az érintettek tartósan, önállóan és biztonságban élhessenek, visszaszerezve a döntéseik feletti kontrollt.

A trauma generációkon átívelő következményekkel járhat. Nemcsak mentális tünetekben, hanem társadalmi kimenetekben is nyomot hagy. Magyar kutatások rámutatnak, hogy a bántalmazás és a hosszan fennálló szociális traumák átöröklődhetnek a családi mintázatokon, narratívákon és kapcsolati dinamikákon keresztül. Mindez az egyéni gyógyulás mellett közösségi, identitásbeli és bizalmi szinteken is beavatkozást igényel (Tóth, 2023). A társadalmi hatások kézzelfoghatóak. A korai ártalmak és a párkapcsolati erőszak együtt járhatnak az iskolai lemorzsolódással, bizonytalan foglalkoztatással, lakhatási instabilitással. A hátrányok gyakran intergenerációsan szerveződnek újra (Fehér & Lengyel, 2024). Ezért a hosszú távú segítségnyújtás nem szűkülhet mentális terápiára, lakhatási és megélhetési biztonságot, képzési és elhelyezkedési kapaszkodókat, valamint közösségi beágyazódást is kínálnia kell – olyan ívben, amely tartósan csökkenti az újraserülés és a visszaesés esélyét.

A hatékony felépülés kulcsa a folytonosság. A krízis során elkezdett ellátási folyamat nem „lezárt ügy”, hanem élő, folyamatosan frissített lépéssor. Így nem vész el senki a rendszerben, és a támogatás kiszámítható marad – a mentális tanácsadás enyhíti a traumakövetkezményeket, az önsegítő közösség kapaszkodót ad, a jogi út végigvihető, a szociális munka pedig a hétköznapi stabilitást építi. Kiemelt figyelem illeti a fokozottan sérülékeny csoportokat, az időseket, a fogyatékkal élőket, a nem magyar anyanyelvűeket, a mássággal élő embereket és az egyedül nevelő szülőket. Számukra a hozzáférés – érthető tájékoztatás, tolmácsolás, akadálymentes terek és szolgáltatások – szakmai minimum, nem extra.

Mindez akkor válik valódi rendszerre, ha mérhető. Erzsébetváros a hosszú távú támogatás eredményességét jól értelmezhető mutatókkal követi. például ilyen a jelzéstől a beavatkozásig eltelt idő, a védelmi intézkedések érvényesülése, a lakhatás stabilitása, a foglalkoztatási és képzési részvétel, a gyermekek iskolai jelenléte, az egészségügyi terhelés változása, a visszaesés aránya és az áldozati elégedettség. Az adatok nem adminisztratív terhek, hanem iránytűként szolgálnak a finomhangoláshoz, és biztosítják, hogy a beavatkozások ott erősödjenek, ahol a legnagyobb a hozadék, legyen szó a bejelentés fogadásáról, a továbbirányításról, a jogi támogatásról vagy az utánkövetésről. Így csökkenthetők nemcsak az egyéni tünetek, hanem a társadalmi következmények is, a

lemorzsolódás, a tartós szegénységi kockázat és a lakhatási krízisek újratermelődése (Fehér & Lengyel, 2024; Ujhelyiné Nagy & Kuritárné Szabó, 2020).

A gyógyulás tehát nem esemény, hanem folyamat. Az első biztonságos éjszakától a munkahely megtartásáig, a jogi védelem fenntartásától a közösségi kapcsolatok újjáépítéséig ugyanannak az útnak a szakaszai tartoznak össze. Ha ez az út világos, hozzáférhető és követhető, az érintettek nemcsak kiléphetnek az erőszakból, hanem tartósan erőszakmentes jövőt építhetnek – mérhetően, átláthatóan és a méltóságuk tiszteletben tartásával (Tóth, 2023; Ujhelyiné Nagy & Kuritárné Szabó, 2020).

A krízis lezárása nem jelenti a támogatás végét, hanem a felépülés kezdetét. Erzsébetváros folyamatos, személyre szabott úton kíséri az érintetteket, hogy a biztonság, az önállóság és a közösségi beágyazódás tartósan fennmaradjon. Nem a pillanatot kezeljük, hanem a folyamatot kísérjük, amíg a biztonság és az önállóság stabil nem lesz.

Programok, konkrét, megvalósítható lépések:

1. Reintegráció és utánkövetés

Lakhatási támogatás: átmeneti bérlakás és kauciót megkönnyítő segítség, kiléptetési terv a tartós lakhatás felé, adósságrendezési tanácsadás, munkaerőpiaci belépő átképzéssel és mentorálással, helyi munkáltatói partnerséggel.

Utánkövetés: 6–12 hónapig rendszeres állapotfelmérés, visszaesés megelőzése, közösségi kapcsolódások erősítése, szükség esetén a kliens további támogatása.

Anyagi és szociális izoláció megelőzése: reintegrációs programok, rugalmas foglalkoztatási és képzési utak, külön figyelem az édesanyák számára szülés utáni időszakban, mivel fokozott az izoláció lehetőségének az esélye.

2. Önismereti és önsegítő workshop bántalmazottak számára:

A workshop bántalmazott nőkhez, férfiakhoz, fiatal felnőtteknek szól, akik ki szeretnének lépni az áldozati szerepből. Sok érintett nem ismeri fel a helyzet dinamikáját, szégyen vagy bizalomhiány miatt nem kér segítséget, ezért a workshop biztonságos közegben segít megelőzni az újbóli bántalmazást. A program segít felismerni az áldozati mintázatokat,

erősíti az önbizalmat és az érzelmi stabilitást, tudatosítja a belső erőforrásokat, átad önsegítő és gyakorlati önvédelmi technikákat, és megtanítja a segítő háló tudatos használatát.

3. Reziliencia és felépülés testben és lélekben

Sport és gyógyulás program –mozgásterápia: Fokozatos terhelésre épülő futó és mozgásterápia, amely a testtudatot, a stresszszabályozást és a regenerációt erősíti biztonságos, támogató csoportban. A rendszeres alkalmak önbizalmat és önhatékonyt adnak, kialakul egy egészséges napi rutin, és mérhetően javul a fizikai és lelki állóképesség.

Önvédelmi tréningek: Gyakorlatorientált foglalkozások, amelyek a határkijelölést, a helyzetfelismerést és a verbális feszültségcsökkentést tanítják egyszerű, könnyen elsajátítható technikákkal. A résztvevők személyre szabott biztonsági tervet kapnak, megismerik a jogi és segítségkérési lehetőségeket, és erősödik a mindennapi biztonságérzetük.

Partnerek és együttműködések

Az erőszak megelőzése és az áldozatok támogatása nem valósítható meg kizárólag egyetlen intézmény vagy szervezet munkájával. A siker kulcsa az összehangolt, hálózatos együttműködés, amelyben az önkormányzati, egészségügyi, szociális, oktatási és civil szereplők közösen vállalnak felelősséget a területben élők biztonságáért és jólétéért.

Ez a partneri lista tudatosan mobilis, nyitott és bővíthető természetesen új szereplők csatlakozását is örömmel fogadjuk, hiszen minél szélesebb körben fogunk össze, annál hatékonyabban tudjuk megelőzni a bántalmazást és támogatni az áldozatokat. Fontos kiemelni, hogy több intézménnyel és szakemberrel már megtörténtek az első egyeztetések, és ők lelkes elkötelezettséggel jelezték részvételi szándékukat a programban.

A partnerek bevonása nemcsak a szolgáltatások összehangolását biztosítja, hanem közösségi erőforrássá is teszi a programot. A helyi intézmények, a civil szervezetek, az egészségügyi és szociális szakemberek, valamint az egyéni kezdeményezők mind

hozzájárulnak ahhoz, hogy Erzsébetváros valóban biztonságos, erőszakmentes és támogató közeg lehessen mindenki számára.

1. Erzsébetvárosi intézményi partnerek

Bischitz Johanna Humánszolgáltató Központ, mint kiemelt intézmény: A kerület nélkülözhetetlen pillére és szakmai koordinátora, amely a szociális és egészségügyi alapszolgáltatásokat, a kríziskezelést és az áldozatsegítést egységes rendszerben működteti. Integritásra és komplex segítségnyújtásra épülő működése biztosítja a jelzőrendszer hatékony összehangolását, a szakmai háttértámogatást, a minőségbiztosítást és az intézmények közötti gyors, következetes együttműködést.

KULT7 – Erzsébetváros Kulturális Szolgáltató Nonprofit Kft.: A kerület kulturális életének meghatározó intézménye, amely közösségi programokkal, érzékenyítő rendezvényekkel és közművelődési kezdeményezésekkel járul hozzá a prevencióhoz és a közösségépítéshez.

Egészségügyi és szociális ellátás: háziorvosok, védőnők, pszichológusok, szociális munkások, valamint a Bischitz Johanna Humánszolgáltató szakemberei.

Nevelési intézmények: kerületi bölcsődék, óvodák. A szemléletformálás, a prevenció és a közösségi nevelés kulcsszereplői. A fejlődés legkorábbi szakaszából indulva már itt érdemes megkezdeni az érzékenyítést és a biztonságos, tiszteletteljes kapcsolati minták kialakítását.

Önkormányzati és rendészeti szereplők: Erzsébetváros Önkormányzata, a rendőrség, a családsegítő szolgálat. A Humánszolgáltató a koordinációs feladatok mellett bevonja az Áldozatsegítő Központot, az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálatot (OKIT), a Baptista Szeretetszolgálatot, valamint a releváns civil szervezeteket.

2. Civil és szakmai szervezetek

NANE Egyesület – Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület: A nők elleni erőszak és a családon belüli erőszak megelőzésével, az áldozatok védelmével, valamint jogi és pszichológiai segítségnyújtással foglalkozik.

Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány: A gyermekjogok érvényesüléséért dolgozik, online és offline bántalmazás megelőzését, gyermekjogi tudatosság növelését és oktatási programokat valósít meg.

Baptista Szeretetszolgálat – Áldozatvédelmi részleg: Krízisintervenció, biztonsági tervek készítése, menedékhelyek működtetése, emberkereskedelem elleni védelem.

Rhomano Kher: Roma közösségi ház, amely kulturális programokat, közösségfejlesztő és prevenciós tevékenységeket kínál.

Lámpás '92 Közhasznú Alapítvány: Az értelmi fogyatékossgal élő emberek társadalmi beilleszkedését, önálló életvitelét és érdekvédelmét segíti, fejlesztő foglalkozásokat biztosít.

Küldetés Egyesület: A fogyatékossgal élő személyek, köztük értelmi fogyatékossgal élők és családjaik támogatásával foglalkozik, nappali ellátást, fejlesztő és közösségi programokat nyújt.

ÉFOÉSZ – Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Szövetsége: Országos érdekvédelmi szervezet, amely az értelmi fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényesítését, önrendelkezését és társadalmi részvételét segíti.

AOSZ – Autisták Országos Szövetsége: Az autizmussal élő személyek és családjaik érdekvédelmével, jogi képviseletével és szolgáltatásfejlesztéssel foglalkozik.

Let's Cee Egyesület: Érzékenyítő, közösségépítő és prevenciós programokat szerveznek, segítő beszélgetést és mentális támogatást nyújtanak hátrányos helyzetű fiataloknak, jellegzetesen kortárs (peer-alapú) szemlélettel.

EMMA Egyesület: A nők és családok támogatására jött létre, missziója a nők önrendelkezésének erősítése, a szülés-születés körüli jogok, a szülői jól-lét előmozdítása.

3. Egyéni szereplők

Dr. De Coll Ágnes – szociálpolitikus és egyetemi oktató, az ORZSE Szociális Munkás Tanszékén, valamint az ELTE ÁJK kriminológia mesterképzésén és a TÁTK szociális munka szakán tanít. Több mint tizenöt éve vezeti a Baptista Szeretetszolgálat emberkereskedelem elleni programját, és országosan elismert szakértője a bántalmazás és emberkereskedelem elleni küzdelemnek. Csapatával komplex támogatási rendszert alakított ki, amely több mint 1500 áldozatnak segített az önálló élet újrakezdésében.

Kovács Ildikó – önvédelmi oktató, több mint tíz éve tart speciális női és gyermek önvédelmi képzéseket és előadásokat. Évente mintegy ötszáz tanítványt készít fel fizikálisan és mentálisan, akik a gyakorlatban is sikeresen alkalmazzák a tanult védekező technikákat. Képzései a megelőzés fontosságára építenek, vallja, hogy a legjobb önvédelem az előrelátás és a konfliktusok elkerülése.

Makai Viktória: sportedző és mozgásterapeuta, aki futó- és mozgásprogramokon keresztül támogatja a testi és lelki felépülést, a trauma feldolgozását és az önbizalom visszaépítését.

MissKK: közel tizenhárom éve foglalkozik street arttal. Eredetileg textiltervezést tanult, 2014 óta a Sugarbird grafikusaként is dolgozik. Első munkáját a budapesti Clark Ádám téren állította ki, mára ikonikus „babái” világszerte ismertté váltak, számos híresség fotózkodott velük, a közösségi médiában pedig sokan osztják meg alkotásait.

Női Tanácsadói Kör

A program sikerének kulcsa az önkormányzat által megbízott, 5–6 főből álló Női Tanácsadói Kör (Női Fórum). A testületben civil szervezetek képviselői, valamint szociális, egészségügyi és mentális szakemberek vesznek részt. Mandátumuk az önkormányzat felhatalmazásán alapul, feladatuk pedig, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjék a kerületben zajló erőszakmegelőzési és áldozatsegítő programokat, az aktuális esetekre gyors és szakmailag megalapozott javaslatokkal reagáljanak, szakmai ajánlásokat és protokollokat fogalmazzanak meg a döntéshozatal támogatására, továbbá biztosítsák, hogy a nők jogai minden helyzetben tiszteletben maradjanak. A Női Tanácsadói Kör az önkormányzat stratégiai partnereként az egész program átfogó szakmai kontrollját és támogatását látja el, a megbízás kereteit és beszámolási rendjét az önkormányzat rögzíti.

Erzsébetváros – Nők elleni erőszak megelőzésének és áldozatsegítésének ütemezési terve (2025–2029)

Erzsébetváros eltökélt célja, hogy következetes, átlátható és emberséges helyi rendszert indítson útjára a nők elleni erőszak megelőzésére és az áldozatok támogatására. Ez az ütemezési terv a megvalósítás útját jelöli ki, világos lépésekben, reális mérföldkövekkel, amelyben a gyors segítség elérhető, az elszámoltathatóság pedig természetes.

A megvalósítás üteme természetes függ a pénzügyi és a humánerőforrások kapacitásától, a partnerek bevonhatóságától, de nem egyetlen feltételre épül. Ott kezdünk, ahol rendelkezésre áll a tudás és a kapacitás, és évről évre építkezünk. Minden megvalósított terv növeli a közösség biztonságát és a rendszer stabilitását.

Kiemelt szerepet kap a Bischitz Johanna Humánszolgáltató Központ és a KULT7 Erzsébetváros Nonprofit Kft., a testületi döntést követően rögzítendő feladatkörük (koordináció, program- és helyszínmenedzsment, kommunikáció, utánkövetés) adja a végrehajtás gerincét. A terv széles szövetségre épít: önkormányzat, intézmények, civil szervezetek, szakemberek és helyi közösségek együttműködésére, folyamatosan nyitva új partnerek felé.

A transzparencia a működés kulcsa, hiszen a rendszeres nyilvános tájékoztatás, éves monitoring és konkrét mutatók jelzik az előrehaladást. A terv lépéseinek következetes megvalósítása mérhetően növeli a kerület biztonságát és a lakók bizalmát.

Erzsébetváros közös munkával azt kívánja elérni, hogy a biztonság és a méltóság ne ígéret, hanem mindennapi gyakorlat legyen.

2025-Előkészítés

Előkészítés

- Nyilatkozat előkészítése és testületi elfogadásra előterjesztése
- Nyilatkozat nyilvánosságra hozatala (testületi döntést követően)
- Kommunikációs stratégia kidolgozása: közösségi média, önkormányzati honlap, helyi újság, plakátfelületek előkészítése

- A Bischitz Johanna Humánszolgáltató és a KULT7 Erzsébetváros Nonprofit Kft., feladatainak meghatározása, kidolgozása: operatív szerepek és munkamegosztás rögzítése (koordináció, szakmai egyeztetés, program- és helyszínmenedzsment, kommunikáció, utánpótlás)

Partnerségépítés

- Női Fórum megalakítása: 5–6 fős testület létrehozása
- Partnerségi térkép első változatának összeállítása; kapcsolatfelvétel országos szakmai partnerekkel. Civil szervezetek felkeresése, intézmények, egészségügyi, szociális és oktatási szereplők beazonosítása

Nyilvános indulás

- Nyitókonferencia megszervezése és lebonyolítása (szakmai, civil, lakossági részvétellel)
- Kommunikációs kampány élesítése:
 - közösségi média kampány #ErőszakmentesErzsébetváros,
 - kerületi hírlevél
- November 25. – A nők elleni erőszak felszámolásának világnapja:
 - emlékezés és nyilvános program (kerekasztal-beszélgetés, túlélők történetei, művészeti esemény – kiállítás),
- Néma segélykiáltás” kampány elindítása

Stabilizálás és előkészítés a 2026-os évre

- Első Női Fórum-ülés: meghatározni, mit kell csinálniuk; munkaterv, prioritások, alprogramok kijelölése
- 2026-os programok előkészítése:
 - Erőszakmentes Kapcsolatok Hete (2026 május vége),
 - iskolai és ifjúsági workshopok, előadások megtervezése és meghirdetése,
 - szülői tájékoztató anyagok és tréningek előkészítése
- Költségtervezés és pályázati lehetőségek feltérképezése a 2026-os megvalósítási szakaszhoz

2026 – Kibontakozás, programok beindítása

Erőszakmentes Kapcsolatok Hete (május vége): színes, kerületszintű rendezvénysorozat, közösségi eseményekkel

Workshopok és előadások elindítása: diákoknak, szülőknek.

Férfiak bevonása: workshop-sorozat indítása az erőszakmentes kapcsolati minták erősítésére

Erőszakmentes Hely Védjegy kidolgozása, Safe Space-hálózat kiépítésének elindítása, közintézmények vendéglátóhelyek minősítése, dolgozók képzése

Krízislakás pilot megtervezése, társkerülettel egyeztetés, megvalósítás elindítása— első év tapasztalatainak rögzítése

Peer-edukáció és DÖK-partnerség rendszere – kortárssegítő képzések, diákvezérelt akciók, bizonyítékrögzítés gyakorlata.

„Biztonság Kávézó” havi estek elindítása: tapasztalatmegosztás, közösségi érzékenyítés

November 25. – világnapi program: évenkénti hagyomány elindítása, kiállítással és kerekasztallal

Edukáció QR-kódos útvonalakkal (ügyfélszolgálatok, rendelők, önkormányzati intézmények): „Mit tegyél, ha látod?” „Hol van a segítség?”

Szülői e-learning és kisfüzet

Éves jelentés, monitoring: eredmények, hiányosságok bemutatása a lakosság felé is.

2027 – Bővítés és elmélyítés

Safe Space-hálózat bővítése: további 20–30 szolgáltatóhely minősítése

Ifjúsági programok kiterjesztése: minden kerületi iskola bevonása (védőnők, kortárssegítők, diákönkormányzatok)

Krízislakások működése

Digitális biztonsági program népszerűsítése

Idősek védelme – társasházi jelzőrendszer bevezetése és tesztelése, Alzheimer Café bekapcsolása.

November 25. – világnap: központi esemény és új kampányelemek (videók, közterületi akciók)

Éves monitoring: nyilvános statisztikák és nemi hatásvizsgálat önkormányzati döntéseknél

2028 – Rendszerépítés és megerősítés

Safe Space-hálózat kerületszintűvé bővítése: minden közintézmény és a jelentkezők bevonása

Átmeneti krízislakások működtetése idősek számára.

Művészetterápiás programok: túlélők kiállítása, ifjúsági alkotóműhelyek, utcai plakátkiállítás

„Erzsébetváros biztonságos közösség” díj bevezetése – közösségi jelöléssel

Erőszakmentes munkahely protokoll kidolgozása: kockázatfelmérés, anonim jelzés, határidőzött visszajelzés, központi monitoring

Áldozatvédelmi pontok kiterjesztése (segítségkérő dobozok, QR-kódos rendszer több helyszínen)

November 25. – világnap: kiemelt kerületi esemény, országos sajtómegjelenéssel

Monitoring-jelentés: összehasonlító adatok, előrehaladás bemutatása

2029 – Konzolidáció és fenntarthatóság

Programok megszilárdítása: minden eddig indított kezdeményezés működik, átfedéseket és hiányokat korrigálunk

Éves Erőszakmentes Kapcsolatok Hete már országos érdeklődést vonz

Safe Space és Erőszakmentes Hely védjegy – rendszeres újraminősítés, fenntartható működés

Munkahelyi erőszakmentesség, minden önkormányzati intézményben teljes körű bevezetés, privát cégek bevonása ösztönzőkkel

Nemzetközi kapcsolódás: csatlakozás európai városok hálózatához, jó gyakorlatok cseréje

Éves jelentés és konferencia: négy év eredményeinek összegzése, a jövőbeni irányányok kijelölése

Monitoring és értékelés

Az erőszakmentes kerület koncepció megvalósításának kulcseleme a következetes monitoring és a szakmai értékelés. Ezek teszik láthatóvá, hogy a beavatkozások elérik-e az érintetteket, mennyire hatékonyan működik a rendszer, hol szükséges erősíteni, és mikor indokolt finomhangolni az irányt a jobb hozzáférés és eredményesség érdekében.

A folyamat szakmai gazdája a Női Tanácsadói Kör, amely egységes, beérkezett adatokra és rendszeres lakossági visszajelzésekre támaszkodva készít helyzetértékelést és javaslatokat. Az adatok rendezett gyűjtését és elemzését kijelölt szakmai egységek biztosítják, míg a közérthető, mindenki számára elérhető nyilvános kommunikáció egységes önkormányzati keretben valósul meg.

A monitoring a tanácsadási és esetkezelési összesítésekre, a krízislakások igénybevételére, a Safe Space/Erőszakmentes Hely hálózat visszajelzéseire, valamint a képzések és workshopok elérésére, a résztvevők visszajelzéseire épül, amelyet rendszeres lakossági felmérések egészítenek ki a biztonságérzetről és az elégedettségről. Évente nyilvános jelentés foglalja össze az eredményeket, a kihívásokat és a következő időszakra tett javaslatokat. Ezt szakmai nap és partnerségi fórum követi, ahol a szereplők közösen jelölik ki a szükséges korrekciókat. A visszacsatolás beépül a működésbe (eljárásrend-pontosítás, kiegészítő képzések, egyszerűsített jelzési útvonalak), mindvégig a célhoz kötött, biztonságos adatkezelés és az érintettek méltóságának elsődlegessége mellett.

Finanszírozás

Az erőszak megelőzésére és az áldozatok támogatására fordított anyagi összeg nem pusztán kiadás, hanem inkább a jövőbe fektetett forrás.

Az önkormányzat felelőssége, hogy biztonságos környezetet teremtsen a kerület minden lakója számára, ennek része a stabil, kiszámítható finanszírozás. Erzsébetváros ezért több lábon álló forrásrendszert alakít ki:

- önkormányzati költségvetési források biztosítása;
- pályázati lehetőségek kihasználása, különösen azoké, amelyek az Isztambuli Egyezmény elveinek megvalósítását támogatják;
- átcsoportosítás a korábban más területekre fordított kerületi forrásokból.

Célunk nem egyszeri, alkalmi ráfordítás, hanem évről évre növekvő keret, amely garantálja a program fenntarthatóságát. Kezdő lépésként 50 millió forint elkülönítése lenne méltó alap, természetesen a megvalósítást a mindenkori költségvetéshez igazítjuk, a biztosítékot pedig a politikai elkötelezettség adja.

Az önkormányzati forrásokat hazai és nemzetközi pályázatok egészíthetik ki. Jó példa a WAVE Network és az Európai Unió CERV-programja (Citizens, Equality, Rights and Values), amelyek támogatják a krízisellátás fejlesztését, a prevenciós és érzékenyítő kampányokat, valamint a szakemberképzést, vagyis éppen azokat a területeket, amelyekre Erzsébetváros építeni kíván. Ezek a források nemcsak pénzügyi támogatást, hanem európai jó gyakorlatokat, szakmai kapcsolatokat és hosszú távú partnerségeket is kínálnak.

A finanszírozás biztosítása így nem pusztán költségvetési feladat, hanem politikai döntés a kerület jövőjéről, mennyire tartjuk értéknek a biztonságot, a közösségi bizalmat és az áldozatok támogatását. Az elkötelezett forrásbiztosítás üzenete világos: Erzsébetváros számára a védelem nem ígélet, hanem megvalósuló gyakorlat.

Összegzés

Erzsébetvárosban a biztonság és az emberi méltóság nem alku tárgya. Kötelességünk gyors, elérhető és tiszteletteljes segítséget adni mindenkinek, akinek szüksége van rá!

Integrált együttműködéssel, egységes protokollokkal és következetes felelősségre vonással érjük el, miközben a forrásokat évről évre bővítjük, és adatvezérelt visszajelzéssel tesszük számonkérhetővé a rendszert. A megelőzés a legerősebb védvonal: tudással, érzékenyítéssel és a korai jelzés kultúrájával csökkentjük az erőszak kockázatát és megóvjuk a közösséget. A jelzések nem maradnak a négy fal között: Nem engedjük el a kezét, az áldozat támogatást kap, az elkövető következményekkel számol.

Közös vállalásunk, hogy a biztonság megtapasztalható mindennapi renddé váljon a kerületben. Együtt erősebbek vagyunk!

Felhasznált irodalom

- Átlátszó. (2024a, április 2). Öt év alatt megduplázódott a kapcsolati erőszak áldozatainak száma, gyakoribbak a szexuális bűncselekmények is. Átlátszó. <https://atlatszo.hu/adat/2024/04/02/ot-ev-alatt-megduplazodott-a-kapcsolati-eroszak-aldozatainak-szama-gyakoribbak-a-szexualis-buncselekmenyek-is/>
- Átlátszó. (2024b, december 11). A magyar nők 44 százalékát bántották már otthon fizikailag és/vagy szexuálisan. Átlátszó. <https://atlatszo.hu/kozugy/2024/12/11/a-magyar-nok-44-szazalekat-bantottak-mar-otthon-fizikailag-es-vagy-szexualisan/>
- Council of Europe. (2011). Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention). Strasbourg: Council of Europe. <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention>
- Council of Europe. (n.d.). Istanbul Convention – Implementation and monitoring (GREVIO). <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio>
- Council of Europe, GREVIO. (n.d.). Guidance on the implementation and monitoring of the Istanbul Convention. <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio>
- Cooper, C., Selwood, A., & Livingston, G. (2008). The prevalence of elder abuse and neglect: A systematic review. *Age and Ageing*, 37(2), 151–160. <https://doi.org/10.1093/ageing/afm194>
- Domokos, A. (2024). A kapcsolati erőszak áldozatai. *Belügyi Szemle*, 72(1), 27–37. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2024.1.2>
- European Institute for Gender Equality. (2017). Glossary of definitions of rape, femicide and intimate partner violence. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Institute for Gender Equality. (2021). The cost of gender-based violence in the European Union. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Institute for Gender Equality. (2022). Understanding economic violence against women. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Institute for Gender Equality. (2022). Understanding cyber violence against women and girls. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Institute for Gender Equality. (n.d.). Coordinated multi-agency responses to gender-based violence. <https://eige.europa.eu>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). Violence against women: An EU-wide survey. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Eurostat. (2024). Cybersecurity and cyber violence survey. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Eurostat. (2024). Violence against women survey 2020–2024. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

- Fehér, B., & Lengyel, L. (2024). Generációkon átívelő ismétlődő (összetett) hátrányok hajléktalan családok körében. Szociológiai Szemle. <https://doi.org/10.51624/SzocSzemle.15054>
- Gerevich, S., & Paksi, B. (2007). Időskori erőszak és visszaélés a családban. Magyar Pszichológiai Szemle, 62(4), 451–464.
- Gregor, A., & Kováts, E. (2018). A gazdasági erőszak formái Magyarországon. Budapest: Friedrich Ebert Stiftung.
- Gregor, A., & Kováts, E. (2018). A gazdasági erőszak és a nők munkaerőpiaci esélyei Magyarországon. Replika, (110), 7–23.
- Herczog, M. (2018). Gyermekvédelem Magyarországon – kihívások és lehetőségek. Esély, 29(1), 3–22.
- Hughes, K., Bellis, M. A., Jones, L., Wood, S., Bates, G., Eckley, L., McCoy, E., Mikton, C., Shakespeare, T., & Officer, A. (2012). Prevalence and risk of violence against adults with disabilities: A systematic review and meta-analysis of observational studies. The Lancet, 379(9826), 1621–1629. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(11\)61851-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(11)61851-5)
- Igazságügyi Minisztérium. (n.d.). Áldozatsegítő Központok – országos hálózat. <https://vansegitsegitseg.im.gov.hu>
- Imre, A. (2020). Nemi erőszak és társadalmi attitűdök Magyarországon. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Központi Statisztikai Hivatal. (2023). Magyar statisztikai évkönyv 2023. KSH. <https://www.ksh.hu>
- Krizsán, A., & Popa, R. M. (2019). Parity democracy: Women's political representation in Central and Eastern Europe. Budapest: CEU Press.
- Livingstone, S., Stoilova, M., & Kelly, A. (2016). Cyberbullying: Incidence, trends and consequences. London: LSE (EU Kids Online). <https://eprints.lse.ac.uk/68079/>
- NANE Egyesület. (2021). Éves jelentés a családon belüli erőszakról. Budapest: Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület. <https://nane.hu>
- Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat. (n.d.). Krízisvonal és szolgáltatások. <https://okit.hu>
- Országos Rendőr-főkapitányság. (2024). Rendőrségi statisztikai évkönyv 2023–2024. Budapest: ORFK.
- PATENT Egyesület. (n.d.). Módszertani anyagok a nemi alapú erőszak áldozatainak támogatásához. <https://patent.org.hu>
- Pintér, R. (2021). Digitális erőszak és kiberbiztonság Magyarországon. Információs Társadalom, 21(2), 45–63.
- Sárvári, T., & Nádudvari, G. (2023). Egészségfejlesztés az iskolában: Jó gyakorlatok Németországból. Iskolakultúra, 33(1–2), 60–76. <https://doi.org/10.14232/iskkult.2023.1-2.60>

- Stephens-Lewis, D., Johnson, A., Huntley, A., Gilchrist, E., McMurran, M., Henderson, J., & Gilchrist, G. (2019). Interventions to reduce intimate partner violence perpetration by men who use substances: A systematic review and meta-analysis of efficacy. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(5), 1129–1145. <https://doi.org/10.1177/1524838019882357>
- Tóth, K. B. (2023). Trauma processing and “prolonged social traumas” in the life of a synagogue community. *Acta Ethnographica Hungarica*, 67(2), 353–367.
- Topolánszky, K. (2019). Gazdasági erőszak és idősödő generációk sérülékenysége. In S. Kovács & M. Kiss (Eds.), *Idősödés társadalmi dimenziói* (pp. 123–140). Budapest: Napvilág Kiadó.
- Ujhelyiné Nagy, A., & Kuritárné Szabó, I. (2020). Az ártalmas gyermekkori élmények hatása a felnőttkori egészségi állapotra – Szakirodalmi összefoglaló. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 21(1), 1–36.
- UN Women. (2012). *Handbook for legislation on violence against women*. United Nations. <https://www.unwomen.org>
- Walby, S. (2009). *The cost of domestic violence: Up-date 2009*. Lancaster: Lancaster University.
- World Health Organization. (2002). *World report on violence and health*. Geneva: WHO. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/42495>
- World Health Organization. (2021). *Violence against women: Prevalence estimates, 2018*. Geneva: WHO. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256>
- World Health Organization. (2024, June 15). *Abuse of older people (Fact sheet)*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abuse-of-older-people>
- World Health Organization. (2024). *Violence against women: Key facts and service coordination update*. <https://www.who.int>
- Yon, Y., Mikton, C. R., Gassoumis, Z. D., & Wilber, K. H. (2017). Elder abuse prevalence in community settings: A systematic review and meta-analysis. *The Lancet Global Health*, 5(2), e147–e156. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(17\)30006-2](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(17)30006-2)
- Karakurt, G., Koç, E., Çetinsaya, E. E., Ayluçtarhan, Z., & Bolen, S. (2019). Meta-analysis and systematic review for the treatment of perpetrators of intimate partner violence. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 105, 220–230.

**Erzsébetváros Önkormányzatának deklarációja az Isztambuli Egyezmény
értékeinek elfogadásáról**

A Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzatának Képviselő-testülete deklarálja, hogy az erőszaktól mentes, biztonságos élet nem kiváltság, hanem alapjog.

A testület hangsúlyozza, hogy törekszik minden kerületi lakó számára biztonságos környezetet teremteni, különös figyelemmel a nők, gyermekek, idősek és más sérülékeny csoportok helyzetére, hiszen ennek biztosítása nem csupán állami, hanem helyi feladat is.

Ennek érdekében a következő nyilatkozatot teszi:

1. A testület kinyilvánítja, hogy egyetért az Isztambuli Egyezmény célkitűzéseivel, támogatja a családon belüli és a nők elleni erőszak bármely formájának megelőzését, felszámolását, az áldozatok védelmét, valamint az elkövetők felelősségre vonását.
2. Az önkormányzat kötelezettséget vállal arra, hogy saját hatáskörén belül megvalósítja az Egyezmény szellemiségét tükröző intézkedéseket, különös tekintettel a prevencióra, a partnerségi együttműködések kialakítására, valamint az áldozatok támogatására.
3. Erzsébetváros kiemelten fontosnak tartja az érintett szektorok közötti összehangolt munkát, ezért együttműködést alakít ki civil szervezetekkel, szakemberekkel, intézményekkel, az illetékes hatóságokkal és a helyi közösségi szereplőkkel annak érdekében, hogy közösen hozzanak létre egy átfogó, biztonságot teremtő rendszert.
4. A testület vállalja, hogy érzékenyítő kampányokat, rendezvényeket, képzéseket és oktatási/tájékoztató programokat indít.
5. Erzsébetváros önkormányzati testülete elkötelezi magát amellett, hogy az illetékes partnerekkel megvalósítja a Cselekvési tervet, amely konkrét lépésekre, határidőkre és felelősökre épül, és rendszeres nyomon követés keretében értékeli annak megvalósulását.
Ennek biztosítása közös társadalmi és önkormányzati felelősség.
6. Ezen nyilatkozattal Erzsébetváros példát kíván mutatni más önkormányzatok számára, ösztönözve a közös fellépést a kapcsolati erőszak ellen, pártpolitikai megfontolásoktól függetlenül.

Budapest, Erzsébetváros, 2025. szeptember